

Vald võitleb pärandi vastu

Suure-Jaani vald alustas kohtuteed, et vabaneda talle langenud endise vallaelaniku pärandist. Seda vastu võttes peaks vald tasuma 26 000 eurot võlgu.

LK 5

Võrtsjärves võimutsevad kogred

Kalurid tõmbavad juba teist nädalat järvest välja meeletutes kogustes hõbekokresid, kes teised kalad eemale tõrjuvad.

LK 4

Need absurdsed palad, mille üle sai nalja, edasi ei pääsenud, kuigi vahepeal selline kartus oli.

SILVIA SORO
Eurovisiooni lauluvõistlusest

LK 6

Männimäe lasteaed jahib värvi

Kui Männimäe lasteaed kogub ühe värvifirma Facebooki lehel piisavalt toetust, saab ta nii palju värvi, et võiks värskendada oma trepikodasid.

«Trepikojad on meil väga koledad,» nentis lasteaia juhataja Ene Männik. «Kui peaksime värvi saama, tahame neli trepikoda üle värvida.»

Värvifirma Caparol on neli aastat korraldanud konkursi, mille käigus on välja valitud lasteaedu, kellele on jagatud kokku 13 000 liitrit tasuta värvi. Sel moel on värskenduskuuri saanud 38 lasteaeda.

Kui varem on tasuta värvi saajate üle otsustanud firma, siis tänava korraldab ta oma Facebooki lehel konkursi. Võistleva on jäänud kümme Eesti lasteaeda ning värvi saavad viis populaarsemat.

Ehkki firma kuulutas võistluse välja eile, ei saanud siis veel lehel häält anda. Samuti ei olnud selge, millal konkurss lõpeb.

Sellel said osaleda kõik lastesõimeid ja -iaid. Kandideerimiseks tuli esitada vabas vormis motivatsioonikiri, milles on ülevaade lasteaia hetkeolukorrast koos fotomaterjaliga ning loodetavast tulemusest. Värvimistöö peavad tegema kas lasteaia töötajad või lapsevanemad. («Sakala»)

Hooaeg lõppes õnnetult

SPORT

Mai algul vaid ühevärvalise kaotusega Eesti käsipalli meistrivõistluste finaalist välja jäänud Viljandi käsipallurite hooaeg lõppes pettumusega, sest nad jäid sootuks medaliteta.

Pronksikohtumise otsustavas mängus Viljandi spordihoones lõppesid viigiga nii normaalaeg kui kaks lisaaega. Karistusvisetel eksis Viljandi meeskond ühe korra rohkem ning nii võis Viimsi meeskond kurvalt saalipörandal istuvate Viljandi mängijate kõrval võidutantsu vihtuda.

LK 10

Viljandi mängijad, kelle käeulatuses olid hiljuti meistrivõistluste hõbemedalid, pidid teisipäeval end lõõduks tunnistama ja leppima neljanda kohaga.

ELMO RIIG

ILM

22°

Täna on päikseline, vähesel pilvisusega ilm. Puhub idatuul kiirusega 4–9 meetrit sekundis. Sooja on 19–24 kraadi. Päike tõuseb Viljandis kell 4.49 ja loojub kell 21.41.

VILJANDIS

Joosu kutsub jooksmas

Täna kella 17–19 registreeritakse tennisemaja juures ümber Viljandi järve jooksule ja kepikõnnile.

Etnohõnguline moeletendus

Täna kell 19 näeb pärimusmuusika aidas kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna tudengite ja õppejõudude kollektiivsoo.

Omaloomingu võistlus

Täna kell 19 kogunevad noored luule ja proosa loojad klubisse Rubiin võistlust lõpetama. Järgneb «Poetry Slam».

9 771406 401012 ISSN 1406-4014

16.05.–5.06.2013

SELVER
Hea mõte

**HEAD
HINNAD**

4⁹⁹
~~6⁹⁹~~ **28%**
Keefiri-kamaššlõkk,
Maks & Moorits,
1 kg / neto 800 g, 6,24/kg

0⁹³
~~1²⁵~~ **25%**
Lihakas Lastevorst,
Rakvere LK,
190 g, 4,89/kg

2¹⁵
~~3⁴⁰~~ **36%**
Tualettpaber Deluxe Pure White,
3-kihiline, Zewa,
8 rulli/pk, 0,27/rull

15⁹⁹
~~22⁹⁰~~ **30%**
Mähkmed Comfort Fit Megapack
Maxi (4), 7–14 kg 84 tk/pk,
Maxi+ (5), 10–16 kg 80 tk/pk või
XL (6), 12–22 kg 74 tk/pk, Libero,
0,19/tk, 0,20/tk, 0,22/tk

JUHTKIRI

Eneseteostuse ettevõtmine

Eile tutvustatud värske inimarengu aruanne toob välja kaks Eesti hariduse suurt riskikohta. Üks häirekell on see, et ülikoolides on naiste osa õppurite seas suurim Euroopas, teine aga tõik, et siin mail töötab märkimisväärselt palju inimesi allpool õpitud oskuste ja teadmiste taset. Piltlikult öeldes: Eestis on liiga palju kõrgharidusega ettekandjaid.

Siinkohal on oluline märkida, et nii nagu ei seisne risk kõrgharidust omandavate naiste arvus, vaid sama tegevate meeste vähesuses, ei ole Eesti mureks liiga hästi haritud ettekandjad, vaid see, et suurel osal inimestest jäävad õpitud oskused ja saadud teadmised kasutamata.

On kurjast, kui näiteks keemiku haridusega naine või mees loob tööd tehes lisandväärtust tunduvalt vähem, kui võiks, sest ta teenib elastist mõnda lihttööd tehes. Mis siis veel rääkida, kui selliseid inimesi on riigis väga palju.

Aruanne viitab Euroopa Komisjoni poliitikasuunistele, mille kohaselt võiks kõnealusest murest üle saada siis, kui koolides väärtustatakse loovuse ja ettevõtlikkuse õpetamist.

Vähemasti Eesti puhul võiks selline lahendus ka toepoolest toimida, sest tundub, et ühiskonnas ei ole veel piisavalt juurdunud ettevõtlikkus ennast teostada. Just see peaks kõrgharidusega inimest tagant sundima, et ta ei lepiks võimalikust tunduvalt madalamat kvalifikatsiooni eeldava ametiga ja edasi pürgiks.

Lisandväärtuse loomist mõjutavad paljud tegurid. Eesti puhul võib neist peamisena välja tuua turu väiksuse. See on põhipõhjus, miks enamik siinseid ettevõtteid asub tootmisahela alumises otsas. Ent palju sõltub siiski inimestest endist, nende mõttemallist.

REPLIIK

Tere tulemast, turist!

Hiljuti autoroolis mööda mägist Kreeta saart tuuritades pälvis minu tähelepanu see, kuidas kreeklased on olulisemate turismiteede äärde peale omakeelsete suunaviitade üles pannud ka ingliskeelsed. Et GPS-seadmed kipuvad kuristike ja kaljunukkide vahel väänlevatel teedel ühtepuhku tööjärke kaotama ning auto salongist on hoo pealt kreeka kirjakeele konksudest raske aru saada, tundsin sildipüstitajate suhtes suurt tänulikkust.

Ehkki teepervel peatumise ajal ei tulnud keegi mind otsestelt kättpidi tervitama, tajusin selgelt, et rändajad on seal maal teretulnud.

See tuletas meelde juba varem minu peas tiksunud küsimuse: miks ei võiks ka Eestis kultuuri- ja loodusväärtuste juurde suunavatel viitadel eestikeelse teksti kõrval olla veidi väiksemalt inglisi- ja venekeelne? Vaevalt see kuidagi eesti keele staatust riigikeelena kahjustaks. Küll aga muudaks see Eestit jupi jagu külalislahkemaks.

RANNAR RABA
«Sakala»
433 0051

Tundub, et ühiskonnas ei ole veel piisavalt juurdunud ettevõtlikkus ennast teostada.

ESIALGU ARGLIKULT, kuid siiski järjest kõvemini on kuulda neid inimesi, kes leiavad, et Eesti rahvusringhääling (ERR) ei vaja meelelahutusportaali. Arvan, et praegune rahulolematumus on alles algus ning protesteerijaid koguneb üha rohkem. Ajakirjanik Mart Soidro 10. mai «Sirbis» ilmunud artikkel, milles ta portaali humoorikalt ERRor nimeks pakub, ongi tõenäoliselt otsa lahti teinud.

Rahvusringhäälingu nõukogu liikmena liitunud rahulolematutega ning olen kindlal seisukohal, et ERR ei vaja oma meelelahutusportaali Menu.

Eesti rahvusringhäälingu seadus sätestab neljandas paragrahvis oma eesmärgid, mis ei lähe kuidagi kokku Menu olemusega.

Kas uudis sellest, et Agnet-ha Fältskog keeldub otselaulmisest, toetab eesti keele ja kultuuri arengut? Kas uudis sellest, et vanad tele- ja arvutimängud koguvad populaarsust, väärtustab Eesti riigi ja eesti rahvuse kestmise tagatist? Kas uudis sellest, et David Bowie muusikavideo sai vanusepiirangu, aitab kaasa demokraatliku riigikorralduse edendamisele? Minu meelest mitte.

RAHVUSRINGHÄÄLINGU juhatuses esimehe Margus Allikmaa

NII NAGU SÜDA on mootor, mis tagab, et kogu organism toimib ja on elujõuline, on tõmbekeskused maakondades kohaliku arengu mootor. Järgmise seitsme aasta euraoraha lähebki eelkõige selliste keskuste, nende nii-öelda kohalike südamete turgutamiseks ja elujõulisena hoidmiseks. Selleks, et keskused suudaksid kogu oma toimela ulatuses tegelda koordineeritult kohaliku elu küsimustega.

Kui me tahame teha tarku otsuseid, peame oskama ja ka julgema vaadata ettepoole. Meie rahvaarv väheneb ning inimesed kolivad üha enam keskustesse ja nende ümbrusesse. Viljandimaa elanike arv kahanes registri andmetel eelmisel aastal rohkem kui 800 inimese võrra.

Riigi ja omavalitsuste ühine kohustus on mõelda, mida saab ette võtta, et inimestel oleks võimalik elada, kodu rajada, lapsi kasvatada ning sobivat ja ka tasuvat tööd teha just selles Eesti paigas, kus neile meeldib. Selleks peame

Mittevajalik portaal

PRIIT TOOBAL

ERR-i nõukogu liige, riigikogu Keskerakonna fraktsiooni liige

põhjendus, et meelelahutusmaailmas toimuvat on võimalik kajastada ka kvaliteetselt ning mitte mängides inimeste madalatel tunnetel, kõlab küll kenasti, kuid on selge ohumärk ERR-i edasisele olemusele.

ERR on olnud teistest meediaväljaannetest alati konservatiivsem. Ja selleks on olnud põhjus: vajadus säilitada objektiivsus ja tõsiseltvõetavus. Loomulikult on igale meediaväljundile oma tarbijad. Meelelahutuslik saade «Reporter» meeldib väga paljudele, kuid ERR ei saa samale teele asuda.

Tõenäoliselt on üks põhjus, miks juhtkond Menu nii tuliselt ülistab, soov õigustada ERR-i kõigi portaali olemasolu. Uuringufirma TNS Emori tehtud portaali külastusstatistikast näeme, et ERR-i portaali osa on võrreldes esikohal oleva Delfiga kaduvväike. Vahe on peaaegu viiekordne.

Meelelahutuslikud uudised ja niinimetatud soft-meedia tõmbab loomulikult inimesi

”**ETV suudab pakuda meelelahutust ka ilma kõmuuudisteta.**

rohkem ligi ning toob portaali enam klikke, kuid see ei saa muutuda rahvusringhäälingule eesmärgiks omaette. Ka ETV-l on olnud väga kehvad vaatajatulemused, kuid see ei ole tähendanud telekanalisse

Poole tunni tee kaugusel

KAIA IVA

Isamaa ja Res Publica Liidu riigikogu fraktsiooni esimees

vaatama, kuidas nad praegu elavad, kuidas on ajas muutunud nende harjumused ja vajadused.

UURINGUD NÄITAVAD, et suur osa inimesi peab Eestis mõistlikuks poole tunni pikkust tööteekonda. Paljudel see nii ongi: 73 protsenti maapiirkondade inimestest käib tööl mõnes teises omavalitsuses.

Võtmeküsimuseks ongi kujunenud, kuidas tagada, et hea töökoht, kvaliteetne haridus ja muu igapäevaseks eluks vajalik asuks kuni poole tunni tee kaugusel.

Lahendusi on kaks. Ühest küljest tuleb panustada infrastruktuuri arengusse ehk parandada teede seisukorda ja ajakohastada ühistranspordi

võrku, et liikumine oleks võimalikult kiire, mugav ja ohutu. Teisalt on tarvis tugevdada keskusi, kuhu paljud tööle, kooli, poodi või miks mitte ka kinno, kontserdile ja kohvikusse sõidavad.

KUI VAADATA rahvastiku ümberpaiknemist viimasel kümnendil, tuleb tõdeda, et peamine jõud, mis inimesi liikuma paneb, ongi töökohad. Linnastumine käib kogu Euroopas ning tähtis on leida lahendusi, mille tulemusena uusi võimalusi otsivad inimesed ei liiguks otsejoones pealinna või suisa välismaale, vaid oleksid rahul piirkonna tõmbekeskuses.

Neid eesmärgi — tõmbekeskuste tugevdamist, töökohade loomist ja liikumisvõimaluste parandamist — teenivad ka järgmise perioodi eurotoetused, et panna pidurit inimeste koondumisele paari suuremasse linna ja nende ümbrusesse.

Järgmise perioodi summa — 2,3 miljardit eurot otse-

supermodellide või YouTube'i videosaadete sissetoomist.

ETV suudab pakuda meelelahutust ka ilma kõmuuudisteta. Näitena võib tuua saated «Perepidu» ja «Ringvaade». Oma olemuselt on need meelelahutuslikud, kuid hoiavad sellist joont, mille puhul ei teki vist kellelgi küsimust sobivusest ERR-i programmi.

ERR-I NÕUKOGU liikmena näen ma organisatsioonis palju suuremaid probleeme kui portaali populaarsus. Samas näen, et portaali kulutatav raha ei anna päris seda tulemust, mida võiks oodata.

Alles hiljuti tekitas paksu verd ERR-i uue maja küsimus. Nüüd siis uus portaali. Palju enam vajaksime aga diskussiooni ERR-i töötajate palkade ja motivatsiooni säilitamise teemal.

Leian, et ERR-is on palju keerulisem töötada kui mõnes eraõiguslikus meediaväljaandes. Toodetava kvaliteet ja tasakaalustatus ei teki niisama. Selle nimel tuleb tööd teha. Teades, et ERR-is on teiste meediakanalitega võrreldes madalamad palgad ning suur osa aparatuurist on väsinud, tõstatan kahtlemata küsimuse portaali raha suunamise mõistlikkusest.

se regionaalse arengu mõjuga. Tööstusalade ja kompetentsikeskuste loomine tõmbekeskustesse, tänapäevase koolivõrgu väljaarendamine, investeeringud tervishoiu ja sotsiaalhoolekande valdkonda — need on konkreetsed sammud, mis muudavad keskused tugevamaks. Millised on need tõmbekeskused, tuleb igas maakonnas kohalike olusid arvestades selgeks teha.

EI OLE VÕIMALIK üles ehitada riiki, kus igas külas ja alevikus oleks moodne koolimaja, tööstuspark, kaubanduskeskus, ujula ja spordihall. Aga meie ülesanne on luua ja tugevdada piirkonna keskusi.

Tugevast keskusest ei võidagi nii palju see keskus ise, kuivõrd just tema tagamaa ja seal elavad inimesed, kes pole sunnitud paremate võimaluste otsimiseks kolima suurtesse linnadesse. Nii nagu tugevast ja tervest südamest on kasu kõigil organil, kuhu süda verd pumpab ja mida nõnda elujõulisena hoiab.

PRÄÄNIK

Viljandimaa õpilased esinesid võistluse «Ehita tulevikuauto» finaalis edukalt.

PIITS

12. mail oli Viljandis vähemalt kaks peksmist.

UUDISED

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, sakala@ajaleht.ee

40 098

Talgujuhtidelt kogutud andmete järgi osales 4. mail korraldatud 1522 talgul 40 098 eestimaalast, mis moodustab 3,1 protsenti elanikkonnast. Viljandimaal lõi talgutel kaasa 4 protsenti elanikest.

Linnavalitsuse otsusega ei muutu Viljandi lossipargi Teise Kirsimäe kiige ümbrus metallist raami võrra kollasemaks.

ELMO RIIG

LOSSIPARK

Kollast raami ei tule

KARL-EDUARD SALUMÄE
karl.salumae@ajaleht.ee

Viljandi linnavalitsus kaalus uuesti ajakirjale «National Geographic» tunnusliku kollase raami lossimägedesse paigaldamise poolt- ja vastuargumente ning otsustas idee maha matta.

«Raami võimalik paigaldamine lossiparki tekitas viljandlaste hulgas vastakaid arvamusi ning üldsuse huvist lähtudes otsustasime sellest loobuda,» selgitas Viljandi linnaape Loit Kivistik.

«Otsus on lõplik. Rohkem me seda üle vaatama ei hakka,» kinnitas linnavalitsuse avalike suhete ja turismiameti juhataja Krista Kull.

Kogukonna arvamus loeb

Veel hiljuti oldi raekojas aknakujulise raami paigaldamise osas teist meelt. Käesoleva kuu alguseks oli projektile saadud kõigi ametkondade heakskiit.

Peale linnavalitsuse andsid rajatisele roheline tule muinsuskaitse- ja keskkonnaamet. Täna pidanuks Tartust kohale tulema arheoloogid, et vaadata Teisel Kirsimäel üle koht, kuhu akna vundament oleks valatud.

«Ma ei mõista seisukohta, et kollase akna lossimägedesse paigutamine on halb, sest see on ühe välismaise taustaga ajakirja reklaam,» lausus Loit Kivistik 3. mai «Sakalas». Toona avaldas ta arvamust, et ettevõtmisest võidavad nii «National Geographic» kui Viljandi, kusjuures linn pole väiksema kasu saaja.

Krista Kull nentis, et plaan leidis palju negatiivset vastukaja. «Kogukonna arvamus on meile väga tähtis,» toonitas ta. Kui ettevõtmisest poleks loobutud, kerkinuks kollane raam Teisele Kirsimäele kiige lähedusse juunikuu algul. Viljandisse kavandatud akent ei jõutud aga veel tegema hakata.

«Me pole selles mõttes kedagi alt vedanud,» lausus Krista Kull. «Loodan, et kollane raam leiab endale koha Viljan-

dimaal mõnes teises vaatamist ja külastamist väärt paigas, kas siis Võrtsjärve ääres või hoopis Olustveres.»

Rahvusvaheline projekt

Maailmakuulsa kaubamärgi «National Geographic» logo kujutav kindla värvikoodiga kollane metallist aken kerkinuks lossimägedesse Tartumaa arenduseltsi algatatud rahvusvahelise koostööprojekti, kohaturunduskampaania «Elu kahe maailma piiril» käigus. Projektiga kerkivad samasugused rajatised viieks aastaks mitmele poole Lõuna-Eesti maastikule. Näiteks Valgamaale on kavandatud viis akent.

«Elu kahe maailma piiril» eesmärkidena on välja käidud kohaliku piirkonna identiteedi tugevdamist ning Lõuna-Eesti reklaamimist. Kollaste akende projekt on saanud alguse Hollandist Ida-Groningeni piirkonnast, kuhu paigaldati 12 raami.

Raami eest tulnuks tasuda Viljandi linnavalitsusel endal. Koos infotahvliga läinuks see maksma üle 2000 euro. Vastu-

tasuks tutvustanuks «National Geographic» oma ajakirjas Viljandi linna ja maakonda.

Viljandi linnavalitsus soovis akna püstitada Närska mäele. Tartumaa arenduskeskusele see aga ei sobinud, sest seal pole 200 meetri raadiuses parkimiskohti ja turismitaristut ning talviti on sinna raske pääseda. Järgmisena pakuti raami asukohaks Teist Kirsimäge.

Aprilli keskel «Sakala» veebilehel tehtud küsitlusele «Kas pooldate ideed püstitada Viljandi lossivaremetesse ajakirja «National Geographic» logo kujuline aken?» vastas 900 inimest, kellest 78 protsenti olid akna vastu.

Ajalehe veergudel on akna vastu teravalt sõna võtnud ka Esimesel Kirsimäel asuva pärimusmuusika keskuse juhataja Ando Kiviberg.

«Rahvusvaheliste väljaannete monumentaalsed kaubamärgid meie väarikate mälestiste territooriumil toovad narri staatuse. Narri, kes oma väärtusi ei usalda ja neid ise turundada ei oska,» kirjutas Kiviberg aprilli lõpul.

Mudela autod tulid tublidele kohtadele

AIVAR AOTÄHT
aivar.aotah@ajaleht.ee

Eesti kooliõpilaste võistlusel «Ehita tulevikauto» tõsteti esile kaht Viljandimaa koolipoissi ja üht kooli.

Kolmanda koha pälvis Mehis Suigusaar Tääksi põhikoolist mudeliga Punane Nool. Ta sai auhinnaks Stokkeri 100-eurose kinkekaardi.

Eriauhinna ning 60-eurose kinkekaardi vääriliseks hinnati Jakobsoni gümnaasiumi õpilane Martin Holtsmann õhupalliauto eest.

Koolide seas tuli teisele kohale Kõo valla Kirivere põhikool, auhinnaks 1000-eurose kinkekaart.

Stokkeri korraldatud võistluse finaalis möödunud laupäeval konkureeris ligi 40 autot. Kuni 30 sentimeetrit pikki mudelaautosid ei tohtinud edasi vedada fossiilseid kütuseid kasutav jõuallikas. Nõnda olid osalejad mootoriks valinud kummi, hiirelõksu, propelleri, suruõhu, süsihappegaasi, mõõdulindi, kel-lavedru või vastukaalu. Finaalis oli idee ja kvaliteedi kõrval kriteerium kiirus: autod pidid aja peale läbima 10 meetri pikkuse raja vaibal ja libedal pörandakattel.

Stokkeri turundusjuht Peep Pajumäe ütles, et seitsmendad meistrivõistlused olid erilised: esimese nelja

võistleja seas oli koguni kaks tüdrukut ja esimest korda oli võistlus rahvusvaheline: teise koha sai ainus külalisvõistleja, Oskars Raudinš Riia kristlikust koolist.

Esikoha suutis poiste ees napsata just tüdruk, Tõrva gümnaasiumi õpilane Laura Tasa. Esimene koht andis 200- ja teine koht 140-eurose Stokkeri kinkekaardi.

«Finaali jõudnud autod olid väga kvaliteetselt ehitatud ning disain ja ideed väga huvitavad,» rääkis Pajumäe. «Oli ka eriti kiireid mudelid: Tääksi põhikooli õpilase Mehis Suigusaare balloonist väljunud süsihappegaasi joa jõul sõitev Punane Nool läbis raja ajaga alla ühe sekundi! Põnevalt olid lahendatud kellamehhanismi jõul liikuvad mudelid ja üks noor meistrimees oli teinud üles vinnatava vastukaalu abiga liikuva auto.»

V—IX klassi õpilased olid selle aasta meistrivõistluste eelvoorudeks valmistanud rohkem kui 150 mudelaautot.

Züriis hindasid mudelite ideed, disaini ja kvaliteeti Aare Baumer Energiakeskusest, tööõpetuse õpetajad Vjatšeslav Stepanov Tallinna Pae gümnaasiumist ja Jürge Nooni Ristiku põhikoolist ning Elmar Ots «Autolehest».

2006. aastast on Stokker kutsunud õpilasi valmistama tuulelohesid, kiirendus- ja raadio teel juhitavaid autosid, paate, veotraktoreid ja amfiibautosid.

Tääksi põhikooli õpilane Mehis Suigusaar pälvis autoga Punane Nool kolmanda koha.

Viljandi Jakobsoni gümnaasiumi õpilane Martin Holtsmann sai õhupalliauto eest eriauhinna.

Istikuäri läheb Seedri puukooli omaniku Elmar Zimmeri sõnutsi sel kevadel hästi. Ta tuletas meelde, et Soomes on istikud endiselt mitu korda kallimad.

ELMO RIIG

Istikute hind on tõusuteel

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Sel kevadel on puukoolides ja aiandusärides istikud hüppeliselt kallinenud. Osalt on selle põhjus heitlikes talvedes, mis on laastanud külmaõrnemaid kultuure.

Eesti maaülikooli Polli aiandusuringute keskuse teaduri Heljo Jänese sõnutsi on kõik mujalt sisse toodud ploomi- ja murelisordid, samuti osa Eesti omi saanud viimaste talvedega rohkem või vähem kannatada.

«Osa kannatada saanud istandustest taastusid mullu suvel, ent lõppenud talv pani neile tõenäoliselt viimase põntsu ning hulk puid hakkab tasapisi kuivama,» rääkis teadur. «Nüüd, kevadel, lähevad nad veel viimase jõuga lehte, aga hiljem hääbuvad ikka. Kahjude tõeline ulatus selgub suve keskel.»

Heljo Jänese sõnutsi tundus enne viimaseid talvi, et paljud sissetoodud murelisordid on meie oludes kenasti kohanenud. Paraku oli see mulje petlik ja tõehetk on kätte jõudnud.

Küll aga on väga hästi talvedele vastu pidanud Vene-maalt hangitud uuemad sordid. «Idanaabrite juures on karme talvi olnud rohkem, seega on seal tehtud sortide talvekindluse arendamiseks aastakümneid tugevat tööd,» selgitas Jänes.

Viljandimaa Päidre puukooli juht Hillar Nassar mõnis, et tänavune talv oli murelitele ja ploomidele karm. «Esmalt tuli lumi sula maa peale. Suurima põntsu pani aga märtsikuine ilm: öösiti oli hirmus külm, päeval kuum päike. Järsk temperatuuride kõikumine lõhkus puid lume piirini,» kõneles ta. «Mida kevade poole külm jääb, seda enam taimedele

haiget teeb. Loodusjõudude vastu me paraku ei saa.»

Hillar Nassar mõnis, et karmidel talvedel on hinnatõusule oma mõju, aga peapõhjuseks ta seda ei pea. «Järjest on kallinenud istikute tootmiseks vajalik: kilekotid, etiketid, turvas, väetis ja laadaplatsi kohahinnad. Pealegi on istikute hinnad viis-kuus aastat enam-vähem samal tasemel püsinud,» selgitas ta.

Sama meelt oli Pollis asuva Seedri puukooli juht Elmar Zimmer, kelle sõnutsi on raha väärtus alla käinud. «Hinna paneb paika nõudmise ja pakkumise vahekord. Paljud puukoolipidajad on oma majapidamise likvideerinud ja tahes-tahtmata ühtlustavad hinnad muu Euroopa omadega. Soomes on istikud endiselt mitu korda kallimad kui Eestis või Lätis,» rääkis ta.

Nassari sõnutsi müüb ta viljapuid kodus 13, aga laadal 14-15 euroga. Elmar Zimmer küsib 15 eurot. «Üldiselt rahvas ei nurise, sest oleme pikki aastaid kvaliteedi nimel töötanud ning seda osatakse hinnata,» rääkis Zimmer. Poodides on Zimmeri ja Nassari andmetel hinnatõus veelgi suurem, seal tahetakse viljapuuistikust 17–23 eurot.

Aktiaseltsi Plantex Juhani puukool pole selle tegevjuhi Ivar Lepmetsa sõnutsi hinda oluliselt kergitanud. Lepmets arvas, et hindade kerkimise peapõhjus ei ole karmides talvedes, kuid ta tõdes, et murelitele ja ploomidele on olnud need proovikiviks.

«Juhani puukool rõhub istikumüügis külmakindlusele. Aiandus liigubki selles suunas, et oleks vähem hoolt ja suurem külmakindlus. On ju mõistetav, et inimesed tahavad rohkem oma aias olekut nautida kui palehigis tööd teha. Lõplikult on möödas see aeg, mil istikuid järjest ja valimatult osteti, inimesed on teadlikumaks muutunud,» kõneles Lepmets.

Politsei lahendab kaht vägivallajuhtumit

Politseisse jõudnud avalduste kohaselt oli pühapäeval Viljandis kaks vägivallajuhtumit.

Üks avaldus on tehtud 12. mail kella kolme ajal öösel Viljandis ühes Lossi tänava klubis juhtunud intsidendi kohta. Üht meest löödi seal

mitu korda pähe ning tekitati talle sellega füüsilist valu ja tervisekahjustusi.

Samal õhtul löi mees Viljandis Kullamäe tänava maja trepil mitu korda rusikaga näkku oma abikaasale, tekitades talle füüsilist valu. («Sakala»)

KESKKOND

Vallutajakogred jätavad kalurid saagist ilma

ÜLLAR PRIKS
yllar.priks@ajaleht.ee

Võrtsjärve kalurid on murest murtud. Juba teist nädalat on mõrda-des vaid sadade kilode viisi hõbekokresid, kes teised kalad eemale tõrjuvad.

Elupõline kalamees Aivar Kärp teadis rääkida, et kui paar nädalat tagasi hakkas hii-gelkogustes kokre mõrdadesse jääma Võrtsjärve alumises osas, siis praeguseks on nende parved levinud üle kogu järve. Tekkinud olukord valmistab elukutselistele kalameestele tõelist meelehärmi.

Kärp kurtis, et arvukad kogreparved peletavad eemale teised püütavad kalaliigid ja söövad ära nende toidu. Mehed kardavad, et leib kaob sedasi üldse laualt. Nad rassivad päevad läbi prügikala veest välja ja tagasi vette vinnates.

Tuleks välja püüda ja põllurammuks viia

Võrtsjärve limnoloogiakeskuse juhataja Ain Järvalt nentis, et kogre toidulauale kuuluvad surusääsevastsetel on söögiks ka angerjale, latikale ja linaskile. Järve kaladele ta nälga siiski ei ennusta, küll aga tuleb Järvalt arvates kõik kogred välja tõmmata ja võimaluse korral kas põllule väetiseks või kariloomadele söödaks anda.

«Reaalsus on selline, et mõrda jäänud kogred rändavad tagasi üle paadiserva vette, sest kalurid neid kuival maal kuskile panna ei oska,» tunnistas kalamees Marko Vaher.

«Võiksime nad keskkonnametnike õuele tassida — nemad on ju sellist sigadust lubanud,» sõnas 20 aastat kaluriametit pidanud Kärp mõrult. Tema meelest tuleks muretekitaja kulul väljapüütud kogred hävitada Väike-Maarja loomsete jäätmete käitlemise tehase ahjudes.

Kogred võivad pärineda Valguta poldrilt

Ain Järvalti sõnul on kümneid tonne parvelise eluviisi kala sattunud järve suure tõenäosusega Valguta poldrialalt. Kuna-gi töötas seal pumbajaam, mille kaudu liigne vesi järve pumpati. Tavaolukorras hoidis vette otseühenduse kinni teetamm.

Järvalt arvas, et kuna poldril pikka aega mingit inimtegevust pole olnud, said kogred, kes suudavad raskete jääolude korral kuni poolteist kuud hapnikuta elada, seal rahulikult paljuneda. Sellistes tingimustes polnud neil ka vaenlasi, näiteks haugi näol.

Poldri alal õngitsevad kalamehed olevat Järvalti sõnul juba eelmisel sügisel hõisanud, et iga tõmbega on kala konksu otsas. «Järelikult oli juba siis poldrialal kokre väga palju.»

ELMO RIIG

Viimasel ajal on Võrtsjärve kalurite võrkudesse jäänud sadade kilogrammide kaupa hõbekokresid.

Ain Järvalti sõnul tahtsid põllumehed poldriala uuesti kasutusele võtta ja seepärast otsustati kuivendamiseks kaevata kanal Võrtsjärve.

Mittetulundusühenduse Rannaküla Maaparandusühistuse juhataja Andrus Reila sõnul on neil tööpoolest plaanis poldriala taas kasutusele võtta. Selle tarvis on hangitud kõikvõimalikud load ning põllumajanduse registre ja informatsiooni ametilt ka raha saadud.

Reila ütles, et tema teada mingeid äpardusi kuivendusel juhtunud ei ole, ning soovitas infot küsida töid teinud osaühingult Melior-M. Selle firma

esindaja Meelis Laas ütles, et Melior-M paigaldas isevooluregulaatori, mis kujutab endast suurt toru, kuid kõikvõimalike keskkonda puudutavate nüanssidega peaks kursis olema ikkagi tellija.

Kalade liikumisvõimalus nüüdseks piiratud

Praeguseks on Ain Järvalti andmeil paisul juba plangud vahel ja kogre järvevette pääsemine sellega takistatud. Järgmisel nädalal minnakse Valguta poldrile ka katsepüüki tegema, sest silmaga vaadates võib arvata, et tülikat kala on seal meeletutes kogustes.

«Kui selge päevaga inimese vari vee kohale satub, lööb kohe kihama ja kalaparved sööstavad sügavamale,» kirjeldas Järvalt.

Selline oht omakorda aga välistab kuivendusvee tavapärase suunamise Võrtsjärve. «Kindlasti tuleb nende võrgud ette panna,» nentis limnoloogiakeskuse juhataja.

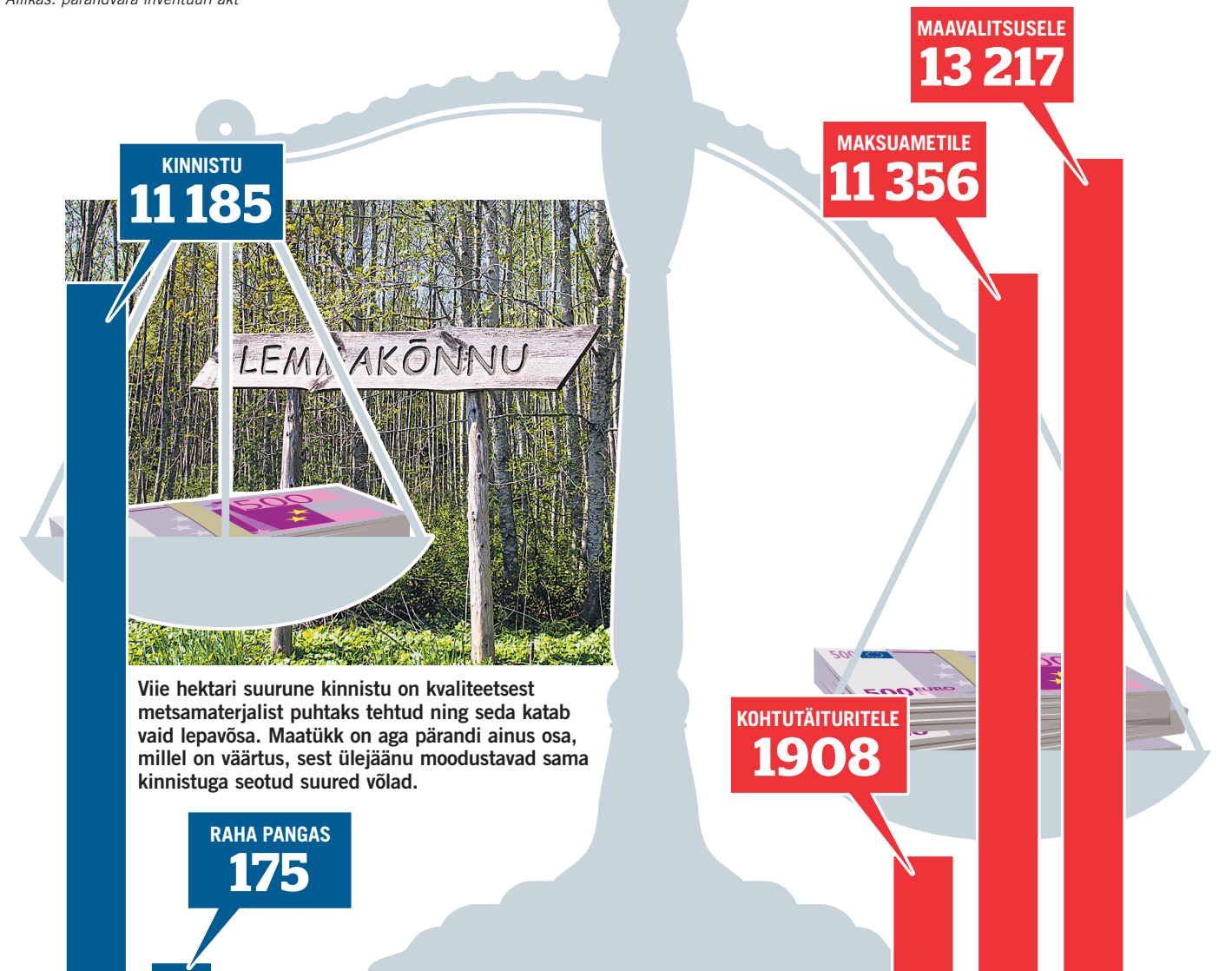
Keskuse töötajatel on plaanis olukorra selgitamiseks võimalikult palju teavet koguda.

26. mail tahavad nad koos Võrtsjärve kaluritega maha istutada ning üheskoos põhjusi, tagajärgi ja edasist tegevuska-va vaagida.

PÄRAND

Kaks aastat tagasi surnud mehe pärandi hulka kuuluvad kinnistu, pisut raha ning võlad.

Allikas: pärandvara inventuuri akt

SUURE-JAANI

Vald üritab vabaneda surnud mehe võlgadest

MARKO SUURMÄGI
marko.suurmagi@ajaleht.ee

Suure-Jaani vald on pidanud tasuma notari-le ja kohtule 180 eurot ning võtma ette kohtutäite, et pääseda oma kodaniku pärandist, mis koosneb suurtest võlgadest.

Kolm nädalat tagasi sai vald teate, et ta on kuulutatud kaks aastat tagasi surnud vallakodaniku varade pärijaks. Teatega oli kaasas vallale 170 eurot maksuma läinud inventuuriakt, mis näitas, et pärandiks on viie hektari suurune tühjakas raiutud maatükk ning üle 26 000 euro võlgu Eesti riigi ja kohtutäiturite ees.

Vald ei saa pärandist loobuda

Surnud mehe järeltulijad loobusid koormavast pärandist ning pärijaks määrati vallavalitsus. Notar Virgi Ojapi selgitusel ei luba seadus vallal mingil moel pärimisest keelduda. «Piltlikult öeldes ei ole omavalitsusel tahtevabadust nendes küsimustes, kus seadus sätestab kohustuse,» lisas Ojap.

Et aga omavalitsus on sundpärija, ei saa ta notari selgituse kohaselt vastutada võlgade eest oma varaga. Sel-

le välistamise esmase eeldusena nõuab seadus, et pärandvara osas tuleb teha sundinventuuri.

Aprilli lõpul saigi vallavalitsus notarilt dokumendid koos 170,78 euro suuruse arvega. Selgus, et vald võiks pärida Lemmakõnnu külas asuva 4,99 hektari suuruse võsase maatüki ning 175,76 eurot, mis oli lahkunu pangakontol.

Inventuuri teises pooles oli kirjas, et pärandi vastuvõtmiseks peaks vald maksuma maksuametile 11 357 eurot ning maaavalitsusele 13 217 eurot ning lisaks veel kohtutäituritele võlgade väljanõudmise eest 1900 eurot.

Kolm ja pool aastat ametis olnud Suure-Jaani vallavanem Tõnu Aavasalu ütles, et see oli esimene kord, kui vald ohustasid pärandi vastuvõtmisel suured võlad, ning seetõttu otsustati pöörduda kohtusse, et saavutada pärandvara pankrot. Kogu protsessi eest peab maksuma vallavalitsus ning töö tuleb ära teha vallametnikel. Seni on vallal tulnud kohtule maksta kümme eurot. Vallavanem ei osanud arvata, kui suureks võivad kohtukulud lõpuks paisuda.

Viljandil on kolm pankrotti seljataga

Linnasekretär Ene Piusi sõnul on Viljandil tulnud selliste toimingutega kokku puutu-

Mees jättis riigile raha maksmata

2011. aastal surnud Suure-Jaani valla kodaniku võlad on seotud viie hektari suuruse kinnistuga, mille ta 2002. aastal erastas ja sealt metsa maha võttis.

Maatüki erastamise järel tasus ta riigile ehk maaavalitsusele praeguses vääringus 1118 eurot ehk kümme protsenti maa hinnast. Ülejäänud kohta tehti järelmaksugraafik ning esimesed kaks 11,63 euro suurust makset tasus ta korralikult. Seejärel ta enam ühtegi arvet ei tasunud ning nüüdseks on riigile võlgu oldav summa 13 217 eurot.

Lisaks oli mehel surnud ta-

sumata sotsiaalmaksu, tulumaksu, maamaksu ja intresse kokku 11 357 eurot.

Nii maaavalitsus kui maksuamet on juba aastaid tagasi pöördunud võlgade kättesaamiseks kohtusse, kuid kohtutäituritel ei õnnestunud raha kätte saada. Et maa oli mehele müüdnud, polnud riigil võimalik kinnistut ka tagasi võtta.

Kui Suure-Jaani vald pärandi vastu võtaks, saaks ta endale võsase maatüki, mille väärtus on pärandvara inventuuri kohaselt 11 185 eurot. Selle reaalne väärtus on kindlasti palju väiksem, sest mets on sealt raiutud. («Sakala»)

da kolmel korral ning üks juhtum on pooleli. «Väga halb, et sellist asja üldse teha tuleb,» ütles Pius pankrotimenetluse kohta. «Tuleb kulutada linna raha ning ametnike tööaega, et võlgade tasumisest pääseda.»

Pius meenutas, et esimene selline juhtum leidis aset pea-aegu kümme aastat tagasi. Järgmised kolm on olnud viimase paari aasta jooksul. «Seaduses pole selle kohta midagi uut, uus on see, et inimestest jäävad maha suured võlad,» lisas ta. Viljandi seni viimases ja lõpetamata juhtum on võlgu 65 000 eurot.

Suure-Jaani vald läks oma pankrotiavaldusega kohtusse

8. mail ning kui kaua lahendini jõudmine aega võtab, ei oska keegi arvata.

Notar Virgi Ojapi selgituse kohaselt on vaja see protsess läbi teha, et ei tekiks õiguslikku kaost. «Seadusandja mõte on igipõline arusaam, et kogukond peab oma liikmed toetma ja matma ehk siis korraldama pärijate puudumise korral kõik, mis pärandi avamisega kaasas käib,» selgitas ta.

Kui pankrot välja kuulutati, tuleb leida pankrotihaldur, kes Lemmakõnnu külas asuvale Kõnnu kinnistule ostja leiaks. Müügist saadav raha läheb võlausaldajate vahel jagamisele.

Moelava täidetakse kudumitega

SIIM PIIRAK
siim.piirak@ajaleht.ee

Täna õhtul koguneb suurem osa Eesti etnomoebrändide loojate tuumikust pärimusmuusika keskusesse, et nautida üksteise loomingut poodiumil käijate seljas.

Moeetendus «OmaMood» korraldati eelmisel aastal esimest korda ning see oli toonase kultuurikorralduse tudengi Laidi Sergejeva lõputöö arendus.

Tänavune etendus erineb mullusest selle poolest, et ei näidata ainult tudengitöid, vaid külalisi tuleb ka kauge-malt. Enda tehtut näitavad Tartu kõrgema kunstikooli tudengid ning ka tuntud ja kogenud moeloojad. Kohal on siinse rahvusliku käsitöö osakonna vilistlasi ja õppejõude.

«On ka neid töid, mis on spetsiaalselt «OmaMoe» jaoks valmistatud,» lausus Laidi Sergejeva. Näeb 12 kollektiooni. Peakorraldaja rõhutas, et tegemist pole võistlusega.

Nagu eelmisel aastal, on iga kollektiooni tarvis eraldi liikumise loonud kultuuriakadeemia neljanda kursuse tantsumunsti tudengid Sille Ardel ja Evelyn Uisk. «Seal on näha nende koreograafiat,» ütles Sergejeva ning selgitas, et lavastatud liikumine lähtub kudumitest.

Lavale tuleb rohkem kui sada rõvakombinatsiooni ning

korraldajad ootavad sinna üle 300 pealtvaataja.

«Üritame pärimusmuusika keskuse maksimaalselt täis saada,» nentis korraldaja. Eelmisel aastal, kui pidu oli tasuta, kogunes vaatajaid üle 400. See tähendas, et osa inimesi pidi püsti seisma ning ülekannet vaadati ka kohvikus teleriekraanilt.

Et Viljandis leiab samal ajal aset rahvusvaheline konverents «Traditsioonilised kampsunid Läänemere maades», otsustati kaks üritust ühendada. Nii sai «OmaMoest» konverentsi sissejuhatus ning etenduse tänavuseks teemaks valiti kudumid. Moedemonstratsiooni peakorraldaja on öelnud, et see ei tähenda, nagu oleksid laval ainult kampsunid. Näidatakse ka jakke, mantleid ning õhulisi kleite.

Konverentsi «Traditsioonilised kampsunid Läänemere maades» korraldab kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakond koos Eesti rahvakunsti ja käsitöö liidu ning Põhja-maade käsitööliiduga. Konverents on pühendatud traditsiooniliste silmkoeliste kampsunite ajaloole. Sõna võtavad asjatundjad Eestist, Soomest, Norrast ja Šotimaalt.

«OmaMood» sai alguse, kui üks Viljandi kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna eelmise lennu tudeng soovis oma lõputöö rõivaid demonstreerida ja Laidi Sergejeva sellest mõttest kinni haaras.

Üritus algab kell 19 ning pilet tuleb lunastada sümboolse hinna eest.

Taevased ja maised asjad Kondase keskuses

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht.ee

Kondase keskuses on väljas Kai Kiudsoo-Värvi klaasinäitus «Taevased ja maised asjad II».

Kunstniku sõnul on näituse tööd sündinud tõdemusest, et inimese elu siin taeva all ja maa peal saadavad paratamatult vaheldumisi kurbnäljakad ja sünged-tõsised juhtumised. «Ei saa taeva pilgu eest peitu pügeda ega ka maa pealt tiivaplaginal taevasse plagada. Ikka edasi tuleb minna, ise kahe telje ristumiskohas olles.»

Tööde ühine tunnus on unenäoline joonistus. Unenägudes ei ole piiri maailmade vahel, seal põimuvad reaalsus ja unistused. Samuti loomingu. Kai Kiudsoo-Värvi sõnul ongi kunstiloomes avasilmi unenägemine. Teemad ja kujundid on jõudnud töödesse enamasti ise, kõigepealt pooljuhuslike joonistustena paberiservale ja seejärel läbitöötatuna juba klaasile.

Kunstnik kasutab erilist sulatustehnikat. Tulemuseks on värviröömsad ja reljeefsed «klaasiga joonistatud» pildid. Peale klaasi on kasutatud teisi materjale: vaske, kulda, kangast ja puitu, laiendades sel moel piltide tähendusvälja. Näitusel on ka klaasimaalitehnikas kergeid ja õhulisi töid.

Klaas on väga dekoratiivne

Kai Kiudsoo-Värv tõi Kondase keskusse oma imelised klaaspildid. Need on seal üleval juuli keskpaigani.

ELMO RIIG

ja efektne materjal. Ligi kahekümneaastase staažiga kunstnik Kai Kiudsoo-Värv valdab seda suurepäraselt ja täiendab ise tehnikaid, mida kasutab. Samas pole näitusel ühtki tööd, mis on loodud puhtalt ilu pärast, kõik teosed kannavad sügavat sõnumit. Suurejooneline «Maarjamaa» räägib kunstniku suguvõsa loo, aga nagu pealkirigi viitab, on see üldiselt ühe eesti suguvõsa lugu.

Tajutav on ka autori tihe seotus kirikuga, täpsemalt katoliku kirikuga.

Kai Kiudsoo-Värv ütles näitust tutvustades, et Kondase keskus on selle väljapaneku jaoks väga paslik paik — kus siis veel tegelda maiste ja taevasse asjadega, kui mitte kiriku kõrval pastoraadihoones.

Näitus on avatud kaks kuud.

Männimäe Selveri juures võib kohata juhte, kes peatee märki eiravad ja paneelmajade poole suundujatele teed ei anna.

ELMO RIIG

TURVALISUS

Keerukates liiklussõlmedes rikutakse tihti eeskirja

ÜLLAR PRIKS
yllar.priks@ajaleht.ee

Viljandis on mitu keskmisest keerukama skeemiga liiklussõlme, kus kiputakse eeskirja rikkuma. Politsei ei pea neis kohtades pidevat patrullimist ja trahvimist mõistlikuks.

Üks keerukaid kohti on näiteks Männimäe Selveri parkla. Samuti tekib liiklusohutlike olukordi tiptunni ajal Vaksali tänaval, kus raudtee poolt looklev autode jada hakkab Korneri Maxima parklast autosid välja laskma.

Lõuna prefektuuri Viljandi politseijaoskonna juhi Alvar Pähkli arvates oleks

ebapraktiline panna patrullid parkla sissesõite ja niinimetatud invakohti valvama. Ta selgitas, et politsei eesmärk ei tohiks olla trahviraha koguda, vaid parandada meie kõigi turvalisust igapäevases liikluses.

«Politsei esmane ülesanne on ikkagi järelevalve,» lausus Pähkel. Ta avaldas heameelt, et politseil on linnavalitsusega väga hea koostöö ning on moodustatud ühine jälgiv ja nõuandev liikluskomisjon.

Korneri ristmikust rääkides nentis Alvar Pähkel, et loomulikult oleks tore see korralikult välja ehitada, ent takerdutakse rahanappuse taha. Samas ütles ta end uhkust tundvat selle üle, et on suudetud peaaegu täielikult kõrvaldada linnas öösiti parkinud suurte veokite mure.

«Tegelikult rikume kõik iga päev liikluseeskirja, me lihtsalt ei pane seda tähele. No näiteks: mitu sekundit enne pööret te suunatule sisse lükkate?» küsis Pähkel retooriliselt.

Autokooli Rool sõiduõpetaja Toomas Siimsoni sõnul on liiklusõppe seisukohalt naljakaid ja keerulisi kohti igas linnas. Ta teadis rääkida, et kõige rohkem valmistavad algajale peavalu Y-kujulised ristmikud, millest kiputakse diagonaalsi üle pörutama.

Sõiduõpilaste küsimustega stiilis «Miks mina pean seda tegema, kui too juht tegi hoopis teistmoodi?» puutub Siimson kokku iga päev. Ta leiab, et sõiduõpetaja töö ongi noored veel rikkumata hinged korralikeks juhtideks voolida. «Palju lihtsam on inimest õpetada kui ümber õpetada,» nentis staažikas liikluspedaagoog.

Alvar Pähkli sõnul on Viljandi liikluses ka hulk selliseid kohti, kus järeleandmisi ei tehta. Üks neist on kiirspirirang 40 kilomeetrit tunnis Jakobsoni tänaval kesklinna kooli juures. Pähkel märkis, et seal on sellekohased märgid mõlemal pool teed ning juhtidele on kõik puust ja punaseks tehtud. «Nii et kui politseinik seal oma tööd teevad, ei andesta nad ka mõnekilomeetrist piirkiiruse ületamist,» sõnas Alvar Pähkel.

Kõige tähtsamaks klassikaliste pisirikkumiste kontrol-

14 900

Liiklusliini number on 14 900.

- Liiklusliini numbrile oodatakse teateid selliste rikkumiste kohta, millest politsei operatiivtelefonile 110 teatamist võiks pidada ebaotstarbekaks. Näiteks lubatust tunduvalt kiiremini liikuvad sõidukid, ohtlike manöövrite sooritajad, foori punase tulega sõitjad.
- Liiklusliinile tulnud teate põhjal võetakse liikluseeskirja rikkunud auto valdajaga telefonitsi ühendust ning talle antakse teada, et tema toimend pandud rikkumist on märgatud. Seejärel kantakse teade ka politsei andmebaasi.

Allikas: www.liiklus.ee

Mille vastu juhid eksivad

Männimäe Selveri juures peaks parklast väljuda soovija andma teed Riia maantee ja korrusmajade vahelisel teel liikujale, kuid juhid eiravad seal tihtilugu «Anna teed» märki ning sõidavad peatumata maantee poole. Samuti unustavad paljud juhid märki alt möödudes suunda näidata ning väljuvad parklast teenurka lõigates ja sedasi vastassuunavööndisse sattudes.

Õhtuste tiptundide ajal tekib pikk järjekord Vaksali tänaval Maxima parklasse pääsu

ette, kus raudtee poolt mööda Vaksali tänavat kesklinna liikuvad juhid ristmikule pääsemist ootavad. Leidub juhte, kes heasoovlikult parklapääsu ette tühimiku jätavad. Tegelikult tohiks parklast väljuda alles siis, kui Vaksali tänav on liiklemiseks vaba. Et tänavale suundumal on nähtavus väga piiratud, tekib seal tihti liiklusohutlike olukordi ja mitmel korral on kesklinna poolt tulnud ja parklast ninaga raudtee poole suunduvad autod avarisse sattunud. («Sakala»)

Silvia Soro: nüüd alles läheb põnevaks!

MARGUS HAAV
margus.haav@ajaleht.ee

Rootsis Malmös peetaval Eurovisiooni lauluvõistlusel finaali pääsenud pala «Et uus saaks alguse» sõnade autor viljandlanna Silvia Soro jälgib kohapeal põnevusega rasket tööd, mida uhke vaatamängu heaks tehakse.

Eriti põnev on tema sõnul kaamera- ja lavameeste tants. «Sakala» helistas Sorole Malmösse eile kell 13.

Silvia Soro, kuidas Eesti esinduse meeleolu on?

Praegu on hästi rahulik. Jalutan parasjagu mere ääres. Teised veel magavad, artist ise ka puhkab. Väga hea meel on! Seestpoolt seda melu vaadates on näha, kui palju inimesed tegelikult tööd teevad ja vaeva näevad. Alates Birgit Öigemeeltest ja Mihkel Mattisenist ning meie tiimist, kes võitles graafika ja lava-show eest nagu lövi. Nende töö sai väärtiselt tasutud, selle üle on tõesti väga hea meel.

Mis meie euroloo graafilise lahendusega siis õieti juhtus? See tehti vist täiesti ümber.

Probleem oli selles, et kuigi kohalikule meeskonnale olid üksikasjalised ja väga täpselt läbi mõeldud juhised saadetud, ei tahtnud seda miskipärast läbi lasta. Võimalik, et ka teistel olid seal pilved ja linnud ning ehk olid need kellelegi juba ära lubatud. Graafika oli liiga kirju, Birgit kadus selle roheline tausta sisse. Seda peab väga täpselt jälgima, kas graafika töötab laulja kasuks või sööb ta üldse ära.

Kas teie vaatasite lõppesinemist saalist või kuskilt kõrvalruumi ekraanilt?

Ekraanilt, me olime greenroom'is. Siin on reeglid üldse väga karmid. Olen käinud teatrifestivalidel, näiteks Tais. Mulle sobis see Tai variant hoopis rohkem, kõik jäi seal kaks tundi hiljaks, aga oli ikkagi inimlik ja armas. Siin Malmös on kõik nii reguleeritud, et inimlikkus kipub vahel ära kaduma. Inimesed on mui-

dugi hästi sõbralikud, aga see, kuidas kõik kella pealt ja meeleto täpsusega käib... Kui pidu peab lõppema kell üks, siis ta ka lõpeb kell üks, mis siis et lauljad pole pressikonverentsilt veel kohale jõudnudki. Selliseid asju on palju!

Esimese peaproovi ajal pandi lugude autorid oma laulu ajaks lava taha pisikesse televisori ette ja poolfinaali ajal tegelikult samuti. (Naerab.)

Õnneks sain näha peaproovile eelnenud läbimängu — hiilisin lihtsalt vaikselt saali. Sain täiselmuse kätte! Saalist vaadates oligi huvitav see, et kaamerate liikumine ning kaamera- ja lavameeste tants lööb artistid vaata et ära, see on nii põnev!

Palju seda kuulsat Eurovisiooni glamuuri lava ja kaamerate taha jagub?

Ei ole mitte mingit glamuuri seal, ainult tõsine töö. Teised siin muljetasid, et Bakuus oli lavatagust glamuuri rohkem. Siin on kõik napp. Lava taga on puust putkad, nagu ehitustöölise majakesed seisavad üksteise kõrval, seal saab siis riietuda.

Kõik läks Eestil siiski kenasti täkkesse.

Jah, muidugi. Malmö linnake on muidu hubane ja armas. Nad ütlesid ise ka, et tahavad asja tasapisi inimlikumaks ja hubasemaks ajada.

Silvia Soro

Naaberriigid meie heaks hääletada ei saanud, aga mingi universaalne sõnum ikkagi meie kasuks kõneles, nagu olite lootnud. Birgiti siiruse ja headuse võlu tuleb lava peal kaunitult välja. Loodan, et žüriid oskavad hinnata ka Mihkli tööd.

Loo taga on ju professionaalsed muusikud ja küllap seda osatakse hinnata. Juhuslikku ei ole midagi, kõik on viimse vindi ära timmitud ning kõlab imeilusti.

Laupäevase finaali täpset järjestust ei oska veel keegi öelda, aga eks ole ju hästi oluline see, millised laulud satuvad enne ja pärast meid.

Nii ta on ja nüüd alles läheb põnevaks! Vähemalt esimesest poolfinaalist said edasi väga tugevad lood. Need absurdseid palad, mille üle sai nalja, edasi ei pääsenud, kuigi vahepeal selline kartus oli. Loodan, et Birgit suudab ja jaksab ning teeb veel ühe kauni esituse.

Eesti esindaja Birgit Öigemeel kõrval pääsesid Eurovisiooni esimesest poolfinaalist laupäevasesse finaali Moldova, Leedu, Iirimaa, Valgevene, Taani, Venemaa, Belgia, Ukraina ja Holland.

Rimi
Hypermarket

PARIMAD PALAD!
LIHA JA ÕLLE ERI!

**PAKKUMISED AINULT RIMI
HÜPERMARKETITES 15.-28.05!**

*Liha saab maitsev ja mahlane vaid siis,
kui seda üle ei küpsetata.*

Mustakivi Rimi lihameister Dmitri

Õlu Heineken, 5%, 15 x 50 cl
1.72/l

+pant 15 x 0.08

12⁹⁰

Tähelepanu! Tegemist on alkoholiga.
Alkohol võib kahjustada teie tervist.

Maks & Moorits Värska šašlõkk,
1 kg / neto 780 g
6.40/kg

-33%

~~74⁹~~

4⁹⁹

Talleggi Jogurti kanašašlõkk,
900 g / neto 672 g
7.28/kg

-40%

~~8¹⁹~~

4⁸⁹

-30%

Kõik õlleklaasid

1²⁹
+pant o.o8

- Õlu König Ludwig Dunkel tume, 5,1%, 50 cl

2.58/l

- Valio suitsujuust Kaval Ants, 250 g

6.76/kg

1⁶⁹
~~1⁹⁹~~

1²⁹
+pant o.o8

- Õlu König Ludwig Weissbier Hell hele, 5,5%, 50 cl

2.58/l

- Talleggi Kananagitsad, 230 g

6.04/kg

1³⁹
~~1⁶⁵~~

0⁸⁹
+pant o.o8

- Õlu GB FinAle, 6,5%, 50 cl

1.78/l

- Juust Jalatoris jalapeno ja tomatitega, kg

0⁸⁹
+pant o.o8

- Õlu GB Piney, 5,2%, 50 cl

1.78/l

- Juust Basilis basiilikuga, kg

9⁹⁹
~~12⁵⁰~~

9⁹⁹
~~12⁵⁰~~

1⁸⁹
~~2⁰⁹~~

0⁹⁹
+pant o.o8

- Õlu Corona Extra, 4,6%, 33,5 cl

2.79/l

- Talleggi kanasnäkid Chick Snack, 80 g

23.62/kg

SOBIME KOKKU

Rakvere Grillribi, kg

~~7⁵⁹~~ 4⁹⁹

Rakvere Seakaelakarbonaadi lõigud puravikega, 500 g
7.98/kg

~~6⁶⁹~~ 3⁹⁹

Rakvere Grillvorst murulaugu ja tomatiga, 400 g
4.98/kg

~~2⁹⁹~~ 1⁹⁹

Rakvere pihvid, kg

~~5⁶⁹~~ 4⁵⁵

Talleggi Kanalihast šašlõkivorst, 450 g
6.64/kg

~~3⁸²~~ 2⁹⁹

Saaremaa Pörssa grill-liha, 500 g
6.98/kg

~~5¹⁹~~ 3⁴⁹

6⁹⁹

Silikoonninnas, tk
v.a Viljandi, Magistrali,
Tartu Rebase ja Rakvere hüpermarket

2⁹⁹
~~4⁵⁹~~

Grillsüsi, 4 kg

2⁴⁵

**Süütevedelik
parafiiniga, 1 l**

16⁹⁹

Grill
v.a Viljandi hüpermarket

7⁹⁹

Grill
v.a Viljandi hüpermarket

1⁶⁹

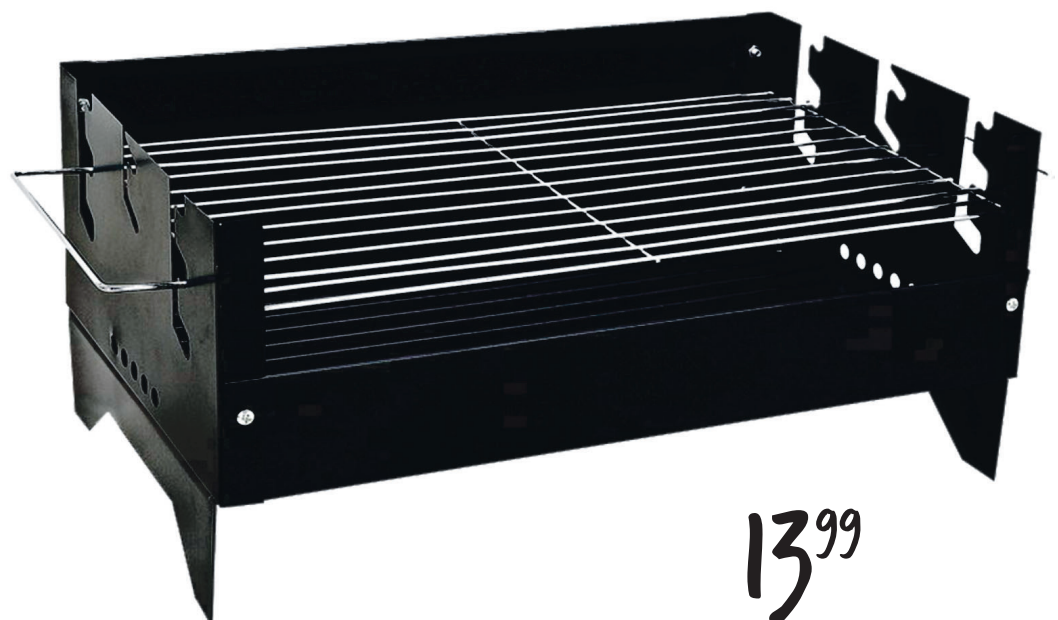

Grillsüütevedelik, 1 l

27⁹⁹

Grill
v.a Viljandi, Magistrali, Rakvere hüpermarket

13⁹⁹

Grill
v.a Viljandi, Magistrali, Rakvere ja Tartu Rebase
hüpermarket

TEEMAD

Toimetaja KAIE MÖLTER, 433 0041, kaie.molter@ajaleht.ee

25

Viljandi haigla laborikorpuses on ametis 25 töötajat: laboriarstid, bioanalüütikud ja laborandid. Aastas tehakse laboris ligi 300 000 analüüsi.

BIOANALÜÜTIK

Laboris saab nähtamatu nähtavaks

KAIE MÖLTER
kaie.molter@ajaleht.ee

Kasvajamarkerid, hormoonid, reaktiivid, analüsaatorid — sõnavar, mis võhikus vaid segadust tekitab. Viljandi haigla vanembioanalüütikule Karita Koppale on need mõisted aga igapäevased.

Tillukest kabinetti jagab bioanalüütik laboriarstiga. Seal teeb ta kontoritööd: tellib analüsaatorite reaktiive ehk töölahuseid, koostab töögraafikuid ja sisestab analüüsivastuseid.

Haigla labor koosneb viiest osast: hematoloogia, kliinilise keemia, molekulaardiagnostika, mikrobioloogia ja patoloogia laborist. Igapähe neis tehakse kindlaid analüüse.

Uusim, molekulaardiagnostika haru, lisandus laborisse möödunud suvel. Analüüsivad jagunevad selles kahe ruumi vahel ja nendes tehakse kindlaks sugulisel teel levivaid haigusi.

Naistekabinetis tampooniga võetud proov tuleb laborisse, kus esmalt eraldatakse vatiidudest inimkude ning seejärel rakukultuurist DNA, mida hakkab bioanalüütik kõrgtehnoloogiliste seadmetega uurima.

Kopp räägib kahest toast: mustast ja puhtast. Mustaks nimetatu on tegelikult väga puhas ruum. Puhas on aga juba nõnda steriilne, et selle lävest tohib üle astuda vaid erirõivais, et juhuslikud bakterid riiete ja jalatsite küljest ruumi

ei satuks. Seal eraldataksegi DNA.

Mustas toas on polümeraalse ahelreaktsiooni masinad, milles temperatuuri tõstes ja langetades paljundatakse inimeselt võetud uuritavat materjali. Seejärel kannab bioanalüütik materjali geelile ja see elektroforeesitakse. Siis rändab see kõik ultraviolettkappi, kus geeli pildistatakse. Töötluuse mõjul muutuvad kindlat liikide haigusetekitajad silmale nähtavaks.

Patsiendi andmed on topsil kirjas numbritena ning laboritöötaja ei tea, kelle keha rakke parasjagu uuritakse. Hiljem viiakse numbrid ja patsientide nimed jälle kokku.

Arvutiekraanil on hulk nummerdatud tulpasid. Nende eri kõrgustel on näha halle triibuke. Keskmist tulpa nimetab Kopp moodupuuks, mis näitab eri haigusetekitajate kohta ekraanil. Kui mõne numbri hall kriips langeb kokku moodupuuga omaga, siis selle haiguse tekitaja patsiendil on.

Masin analüüsib korraga mitut haigusetekitajat: ureaplasma ja mükoplasma eri harusid. Osa kriipsude kohta ütleb analüütik, et need inimesele vaevust ei põhjustagi. Arst on soovinud analüüsi, et selgitada välja haigust põhjustav ja ravi vajav *mycoplasma genitalium*, kuid reaktiivikomplekt, milles analüüsi töödeldakse, näitab ka teisi mikroobi harusid.

Teistsuguseid reaktiive ehk töölahuseid kasutades muutuvad nähtavaks teiste haiguste tekitajad. Samal meetodil, kuid erinevaid reaktiivikomplekte kasutades uuritakse laboris ka hingamisteede viiruste ja bakterite rakke.

Selleks et molekulaardiag-

nostika laborisse jõudnud koeproovist jõuaks analüüsi vastus tagasi arstikabinetti, kuulub analüütiku sõnul keskmiselt kolm päeva.

Veri, ei mingit kahtlust

Haigla neljanda korruse B-tiiva labori vastuvõttu tulevad saatekirjaga patsiendid ise verd andma. Bioanalüütik võtab veenist vajaliku hulga erilisse vaakumtorukesse, mida nimetatakse katsutiks.

Kui patsient on verevõtjale saatekirja ulatanud, näeb too, millist osa verest tahetakse uurida, ja valib selle järgi vaakumkatsuti. See kujutab endast torujat plastanumat, mis analüüsi võtmise ajal on ühendatud nõela külge ning tõmbab vaakumi jõul patsiendi veenist enesesse paraja koguse verd.

Korgi värv annab teada, milline aine on selles katsutis juba verd ootamas. Näiteks halli korgiga taara valitakse siis, kui on tarvis veresuhkrut määrata. Sinise korgiga katsutis on naatriumsitraat ja see sobib hüübimisnäitajate mõõtmiseks. Kollane ja punane sisaldavad hüübimist kiirendavat ainet.

Kollasel on lisaks ka geelikiht, mis pärast tsentrifugimist eraldab erütrotsüüdid seerumist ning katsutisse tekib eraldi punane ja kollane osa. Erütrotsüütide eraldamine plasmast aitab säilitada verd pikemat aega analüüsikõlblikuna ja väldib hilisemat analüsaatori hüüvetega ummistumist.

Lilla korgiga katsutisse läheb täisvere analüüs.

Eri värvi korgiga taarasse kogutud veri jagatakse labori osadesse uurimiseks laiali.

Kui veri on analüüsitud, hoitakse seda veel nädal aega külmikus, juhaks kui peaks olema tarvis lisaanalüüsi teha. Proovi kontrollib laborant üle ka siis, kui selle näitajad on normist erakordselt palju kõrvale kaldunud.

Kliinilise keemia analüsaatori juures ütleb Karita Kopp naeruliselt, et tema on Viljandi haiglas olnud sama kaua kui see moodne masin: üks toodi ja teine tuli 2006. aastal. Kliinilise keemia aparatuuri menüü võimaldab veres määrata peaaegu pooltsada eri näitu. Kõige rohkem uuritakse sellega kaaliumi- ja naatriumisisaldust, maksa-, neeru-, ainevahetuse- ja põletikunäitajaid ning veresuhkrut. Päeva jooksul säilitavad bioanalüütikud analüsaatorisse keskmiselt 250 katsutit.

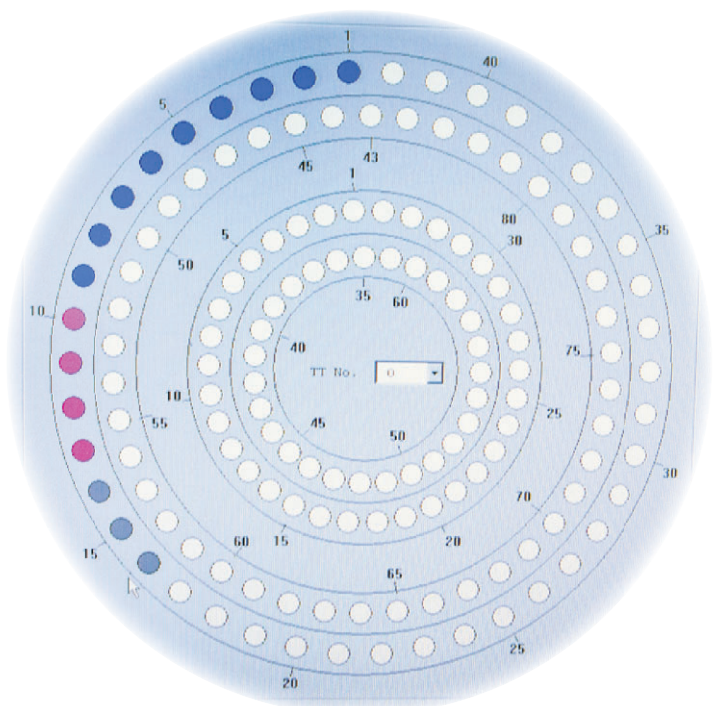
Kõige rohkem saabub analüüsi vajavat materjali hommikul: siis jõuavad laborisse haigla patsientidelt kogutud proovid. Teine suurem kogus on peaarstide saadetud, need jõuavad ennelõunaks.

Bioanalüütiku tööd kirjeldab Kopp rahuliku nokitsemi-

Kiirelt arenev diagnostikavaldkond toob laboritesse aina uusi moodsaid seadmeid. Vanembioanalüütik Karita Kopp tõstab katsuteid kliinilise keemia analüsaatorisse.

2 x ELMO RIIG

Värvilised täpid arvutiekraanil näitavad, millises järgus analüüs on. Sinised mummud annavad teada, et masin on töö lõpetanud ja info vere kohta on kättesaadav. Lilla värv tähistab käimasolevat protsessi. Hall täpp näitab, et masin teeb selle verega alles tutvust, valged laiud viitavad vabadele kohtadele masinas.

sena — analüüsivastuse tegemine on protsess, mis võtab kindla aja.

Haigla labor töötab ööpäev läbi. Suurem osa laborantidest ja bioanalüütikutest on ametis kella kaheksast neljani. Pärast seda, kuni uue tööpäeva alguseni, jääb valmesse üks bioanalüütik, kes uurib, kui vaja, kiirabi ja haigla erakorraliste patsientide verd.

Torud ja kolvid

Meditsiinilabor on viimaste kümnenditega teinud läbi suure muutuse: paljud kolvid, torud ja katseklaasid on muutunud muuseumieksponaatideks.

Väike ajaloonurk on ka Viljandi haigla laboris. Karita Kopp ütleb, et veidi hilja hakkasid nad vitriinkappi vananenud laboriseadmete näidiseid välja panema — eakamad ja põnevamad olid selleks ajaks juba kaduma läinud.

Siiski on valgeks värvitud metallnurkadega klaaskapis näha mitut masti torusid, mida kasutati vereanalüüsivastuse tegemisel ka siis, kui Kopp meditsiini- ja velskri-laborandi ametit õppis ja hiljem Tartu kopsukliinikus töötas.

Meditsiiniõest ema eeskujul otsustas Kopp pärast kaheksanda klassi lõpetamist samu-

ti õeks õppida. Õdede grupp oli aga juba täis ja nii pakuti talle kohta velskrite-laborantide kursusel. Tagantjärele tänab Kopp juhust, mis andis talle laborandikutse — järjepidevust, vaoshoitust ja enesedistsipliini kasvatava ameti. Laborimeditsiin on aina arenev ala ja Kopp leiab, et igav selle töö juures ei hakka.

Tänapäeval saab laboritööd õppida Tartu tervishoiu- ja kõrgkoolis. Ametiniimetuse on nüüd bioanalüütik.

Karita Kopp lõpetas veel teist kordagi meditsiini- ja velskrite-laborandi ameti, et moodsate seadmetega töötavaks bioanalüütikuks saada.

AASTAPÄEV

Viljandi muuseum 135: täidame teie mäluaugud!

HEIKI RAUDLA,
muuseumisõber

Maagümnaasiumi ajalooõpetaja Theodor Schiemann tegi 24. novembril 1877 Viljandi Casino seltsis peetud loengu lõpus ettepaneku alustada Viljandi orduulossi varemetes välja-kaevamisi. 2. mail 1878 need tema eestvõttel ja Uue-Vändra mõisniku Friedrich von Ditmari rahalisel toel algsidki.

Just sel põhjusel peab Viljandi muuseum oma aastapäeva maikuus, seekord siis 135. korra.

Esimesed arheoloogilised uuringud kestsid lossivaremetes kogu suve ning leiud paigutati maagümnaasiumi. Mõne aja pärast avati seal piiratud ligipääsuga ekspositsioon, mida hakati kutsuma Ditmari muuseumiks.

1881. aastal asutati välja-kaevamiste komitee alusel Viljandi Kirjanduslik Selts, millest sai muuseumi hoidja. Seltsi liikmed tegelesid peale ajalooengute korraldamise ka muuseumi esemete konserveerimise ja korrastamisega.

Vara riigile

Muuseumi tegevus kandis vilja ka avalikkuse silmis. Ajaleht «Sakala» kirjutas 1895. aasta

detsembris: «Neile, kes mõnd vana asja või raha maa seest juhtuvad leidma, kirjutab keegi maalt, et need oma leitud asju ja rahasid mitte juutidele ega muudele, kes asjatundjad ei ole, pakkuma ei läheks. Sääli ei saada asjade eest kuigi palju, kuna nad teadusele uuesti kaduma võivad minna. Kirjutaja soovib, et leidjad oma vanu leidusi Viljandi linnapää herale M. Schoelerile ehk mõnele muule asjatundjale näitaksivad, kes nende eest õiget hinda maksavad...»

1915. aastal suleti tsaarivõimu nõudel ajutiselt nii selts kui muuseum. Eesti Vabariigi ajal seltsi tegevus jätkus, kuid endist indu ei saavutanud. Õnneks anti suurem osa kogudest edasi 1929. aastal loodud Viljandi Kodu-uurimise Seltsile, kelle eesmärk oli Viljandis taas muuseum avada.

Linnavalitsuse toel ja mitmeaastase pingutuse tulemusena õnnestuski kodu-uurijatel eesotsas August Westrén-Dol-

liga avada 16. veebruaril 1936 endise aadlipreilide pensionaadi hoones püsinäitus. Avaaktusel ütles linnapea August Maramaa, et järgmine oluline samm on muuseumile oma ruumide muretsemine. Tollal nimelt pääses muuseumi vaid pühapäeviti kella 14–17, sest palgalist töötajat seal polnud. Esimesel aastal oli külastajaid 1546.

Kaks aastat hiljem läks pensionaadihoone Eesti sõjaväe kasutusse ja muuseum oli sunnitud kolima Eldringi majja ja Posti tänav 10. Et saadud ruumid olid liiga väikesed, plaanis linnavalitsus muuseumihooneks renoveerida Kirsimäe aida ning hiljem muuseumi tarbeks osta Jakobsoni tänav 14 maja.

Need plaanid jäidki aga plaanideks. Pärast 1940. aasta suvel alanud Nõukogude okupatsiooni Viljandi muuseum riigistati ning selle esimeseks palgaliseks juhiks sai Tõnis Parri.

20. mail 1941 kirjutas kohalik ajaleht «Punane Täht», et pärast remonti tuleb Viljandi muuseum viia endisesse Jürgensi apteegi majja. Alanud sõda tõmbas plaanile paraku kriipsu peale. Alles Saksa okupatsiooni ajal veebruaris 1942 sai see teoks.

Teise maailmasõja ajal muuseumi kogud õnneks kannatada ei saanud, küll aga mõjusid laastavalt sõjajärgsed aastad, mil stalinlik poliitika jättis asutuse ilma suurest osast väärttrükistest, fotodest ja esemetest, mis seostusid Eesti Vabariigiga.

Samas kasvas muuseumi palgaliste töötajate arv. 27. mail 1945 ilmus «Sakalas» kuulutus: «Viljandi Muuseum vajab vanem-teaduslikku kaastöötajat, fondi juhatajat, raamatupidajat ja koristajat.»

Nõukogude aastad vormisid Ditmari muuseumi järeltulijast tüüpilise koduloomuuseumi, mille väljapanekust pidi suur osa propaganda eesmärgil kujutama töövõite ja saavutusi. Nii avas Viljandi muuseum 1. mail 1949 esimese kohaliku muuseumina Eestis tänapäeva ekspositsiooni, mis pidi kajastama Nõukogude riigi ja sotsialismi võite.

Aasta hiljem hakkas muuseumi vanemteadur Henn Moora koostama pikemat ülevaadet Viljandi linna ja rajooni ajaloo kohta. Koos ajalooinstituudiga korraldati arheoloogilisi väljakaevamisi ja näitusi. Tegutsesid kodu-uurimise ring ja ekskursioonijuhtide kool.

Muuseumi töötajad 2010. aasta hansapäevade ajal

Muuseumi toel avati 1959. aastal kohalikus ajalehes rubriik «Kodu-uurimise radadel», kus paljud kodu-uurijad said oma töid tutvustada. Ilmus ka Viljandit ja Viljandimaad tutvustavaid trükiseid.

Üldiselt oli uus võim muuseumi tegevusega rahul, kuid tehti ka kriitikat. 1952. aastal kirjutas Karl Naanuri, et ekspositsioon kajastab puudulikult klassivõitlust, eesti ja vene rahva sõprust, Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni, nõukogude võimu taaskeltestamist ja Suurt Isamaasõda.

Kas on veel ruumi?

Kuigi muuseum oli endale saanud XVIII sajandist pärineva apteegihoone, vaevles ta ruumikitsikuses. Juba 1967. aastal tõdeti, et hädasti on vaja lisapinda. Aastaid tehti aga vaid plaane.

Alles taastatud Eesti Vabariigi ajal läks ehitustöö täiehooga lahti ja jõululaupäeval 1994 lõikas minister Peeter Olesk läbi uue hoone avamise lindi. Valminud olid ajakohased hoidlad, tööruumid ja

uurijatele hubane lugemissaal. Korrastatud oli ka väike käsitöömaja ning rajatud parkettisillutisega hoov. Vanast apteegimajast sai ajapikku näitusemaja.

Nüüdseks on Viljandi muuseum kujunenud üheks Eesti suuremaks maakonnamuuseumiks. Selles on unikaalne Viljandi- ja Mulgimaa etnograafiline kogu, sinise kandi erakordsust kajastavad suured ja väärtuslikud foto-, kunsti-, arhiiv- ja raamatukogu ning põnevad loodus-, ajaloo- ja arheoloogifond. Kokku ligi 150 000 museaali.

Muuseumi tegevusväli on tänapäeval üsna lai. Üldsusele on nähtav eelkõige see osa, mis on seotud väljapoole suunatud tegevustega või kajastub meedias. Aga neid väljapoole suunatud tegevusi on arvukalt: populaarteaduslike trükiste väljaandmine, näituste ja õpitubade korraldamine, muuseumitundide ja erialaste konsultatsioonide andmine, mälestuste kogumine ning palju muud. Populaarne on iga aasta maikuus asetleidev muuseumiöö.

Viimasel ajal on Viljandi muuseum pannud suuremat rõhku koostööle haridusasutustega ja tegevuse mitmekesistamisele. Alanud turismi-hooaeg toob taas kolmikpileti ja muuseumi seitsmepäevase lahtioleku. 1. maist kuni 31. augustini on muuseum koos vana veetorni ja Kondase keskusega avatud kõikidel nädalapäevadel kella 11–18, et pakkuda külastajatele kauni vaate nautimist, põnevaid näitusi ning vahetuid elamusi kunsti ja ajaloo valdkonnast.

Aastapäev ja muuseumiöö

135. aastapäeva puhul on kõigil huvilistel võimalik rahvusvahelisel muuseumipäeval, 18. mail Viljandi muuseumi lugemissaalis kuulata ja vaadata, mida sellest asutusest leida on ja mida seal tehakse. Ajaloost ja kogudest räägivad ning näitavad põnevaid museaale Ain Vislapuu, Marika Oder, Tiina Jürge, Tiina Parre, Heli Grosberg ja Ebe-Triin Arros.

Loengud on kahes osas. Need algavad kell 11 ja kell 14. Ühe loengu pikkus koos küsimustele vastamisega on pool tundi.

Samuti 18. mail asetleidval muuseumiööll saab Viljandi muuseumiga tasuta tutvuda, osaleda mängus «Otsi, leia, avasta!» ning kuulata muuseumisõprade lugusid maakonnaga seotud värvikatest inimestest.

Viljandi ordulinnuse väljakaevamised aastal 1939

VABA AEG

Toimetaja KAIE MÖLTER, 433 0041, sakala@ajaleht.ee. Kuulutused tel 433 0062, kuulutused@sakalakirjastus.ee

TEATER

Ugala väikeses saalis täna kell 11 lastele «Suur maalritöö». Vaksali tänav 7, Viljandi. www.ugala.ee

Nukuteatris täna kell 11 «Karu-Ott tahab magada». Lossi tänav 31, Viljandi. Tel 433 4295.

KONTSERDID

Sakala keskuse suures saalis täna kell 19 «Melanhoolsed meestelaulud». Esinevad Marko Matvere, Margus Põldsepp ja Jaanus Jantson. Tallinna tänav 5, Viljandi.

Kohvikus Fellin esinevad 18. mail kell 21 Hedvig Hanson ja Moonlight Trio. Kuuleb 1930. ja 1940. aastate muusikat. Pilet 6 €, tudengitele 4 €. Lisainfo telefonil 435 9795, e-postiga info@kohvikfellin.ee.

ÜRITUSED

Tipu looduskool kutsub täna kell 18 Tipu külamajja loodusõhtule. Haljastusarhitekt Ursula Mikkor räägib teemal «Taluaedade kujundamine». Lisainfo www.tipulooduskool.ee ja tel 5353 6961.

Linnagaleriis täna kell 16 Viljandimaa naisliidu ja linnaraamatukogu ühine pärandkultuuri päev. Kõlla tuleb tekstiilikunst-

nik Anu Raud. Vaadata saab näitust «Esivanemate pärand». Tallinna tänav 11/1, Viljandi.

NÄITUSED

Sakala keskuse jalutussaal on täna veel Viljandi maakonna õpilastööde näitus «Kultuuripärand, mis mind puudutab». Samas avatakse 20. mail kell 16 Singeli päevakeskuse eestvedamisel rahvusvaheline erivajadustega inimeste loomingunäitus «Kunst ühendab». Väljapanek jääb üles 4. juunini. Tallinna tänav 5, Viljandi.

Viljandi linnagaleriis 23. maini Viljandi fotoklubi näitus «Viljandi 730 ja Jaan Riet 140», koju-laenuetusosakonnas fotoaparaatide näitus «Veneraud», kus näeb 175 aparaati. 23. maini trepihallis «Biodiversity» («Bioloogiline mitmekesisus»). USA saatkonna rändnäitust vahendab raamatukogu Ameerika teabepunkt. Trepihalli akendel mai lõpuni «Viljandi kunstikooli kevadpildid 2013». Tallinna tänav 11/1.

Viljandi spordihoone fuajees 25. maini kommunismiohvrite memoriaali ideekavandite rändnäitus. Vaksali tänav 4.

Karksi valla kultuurikeskuse sinises saalis näeb 31. maini Karksi-Nuia lasteaia mudilaste töid, teise korruse fuajees näitust «Pitsid ruudus» ja esimese

Ugala väikeses saalis näeb lastelavastust «Suur maalritöö».

JAANUS LAAGRIKÜLL

korruse fuajees 31. maini Karksi noorte kunstistuudio õpilaste töid.

Mõisaküla muuseumis on 31. maini vaadata kevadine käsitöönäitus «Pitsid läbi kolme sajandi». Ligi 250 erinevas tehnikas pitsi on läbilõige vanavanaema aegsetest näputöödest tänapäevasteni. Info tel 435 5607.

Paistu raamatukogu fuajees on 31. maini fotonäitus «Helsingi disaineri silmade läbi 2012. aastal». Raamatukogu tee 2. Info tel 435 9657.

Kondase keskuses 6. juunini näitused «Meisterfotograaf Jaan Riet 140. Inimesed ja paigad stereopiltidel 1902—1935» ning «Fotograafia ajalugu. Vara-

sed näited Paul Firnhäbereri kogust». Püsiekspositsioonis Paul Kondase maalilooming Viljandi muuseumi kogust. Pikk tänav 8, Viljandi. Tel 433 3968.

Suure-Jaani külalistemajas II-matari tänav 3-a on 10. juunini kevadnäitus «Eva Jänes 70. Maalid».

Viljandi muuseumi näitusetoas näeb 11. augustini 1970. aastate laste elu kajastavat näitust «Lapse põli». Johan Laidoneri plats 10. Tel 433 3316.

NIMEPÄEV

Täna nimepäevalised on Ester, Esta, Este ja Esti.

SIMPLY CLEVER

ŠKODA

Uus erimudel ŠKODA Rapid Comfort Kõige rohkem ruumi omas klassis!

Rapid 1,2 TSI (5,1 l / 100km) Comfort erihind 12 990 €, kuumakse 147 €
Rapid 1,6 TDI (4,4 l / 100 km) Comfort erihind 14 990 €, kuumakse 170 €

Hinnas sisaldub: tehase alarm • kaugjuhtimisega kesklukustus • 6 turvatatja • lapseistme kinnitusaasad Iso-fix tagumisel istmel • elektrooniline juhitavuskontroll ESC • kiirustundlik roolivõimendi • helkurvesti panipaik juhiistme all • jääkraabits tankimisluugi siseküljel • pagasiruumi pakett • elektriaknad ees • soojendusega küljepeeglid • konditsioneer • CD-Mp3 raadio • esiistmete soojendused • soojendusega klaasipesuri düüsid • eesmised uduetuled, 15" valveljed ...ja palju muud! Autovahetusel ostame tagasi Teie olemasoleva auto!

Autoliisingu krediitkulukuse määr on 2,78% aastas järgmistel näidistingimustel: vara hind 12 990 € (sisaldab käibemaksu), aastane intressimäär 1,99% + 6 kuu Euribor, lepingutasu 223 €, periood 60 kuud, sissemaks 15%, jääkväärtus 25%. Tutvu finantseerimistingimustega www.seb.ee/liising, vajadusel konsulteerangi pangakontoris.

Moller Auto Viljandi OÜ

Viljandi, Tallinna mnt 45
Telefon: 4355 340
viljandi@skoda.ee

ŠKODA Eesti
mobiilirakendus

www.skoda.ee

[facebook.com/skodaest](https://www.facebook.com/skodaest)

Kombineeritud kütusekulu 4,4 - 5,1 l / 100 km, CO₂ emissioon 114-119 g / km. Pildil on illustreeriv tähendus.

SPORT

Toimetaja MADIS LUIK, 433 0043, madis.laik@ajaleht.ee

17–19

Täna kella 17–19 saab Viljandi tennisemaja juurest startida tervisespordiklubi Joosu korraldatava järvejooksude sarja teisele etapile. Kepikõndijad on startima oodatud kella 17–18.

Teisipäeval peeti Viljandi spordihoones Eesti 2013. aasta käsipalli meistrivõistluste viimane, kolmanda koha kohtumine, mis venis 80 minuti pikkuseks ning pakkus publikule pingelist võitlust ja ärevust tekitavaid karistusviskeid.

2 x ELMO RIIK

KÄSIPALL

Marko Koks: pettumust pole, kokkuvõttes tegime kõik õigesti

MADIS LUIK
madis.laik@ajaleht.ee

Teisipäeval asetleidnud Eesti käsipalli meistrivõistluste pronksmedali omanikku selgitavas vastasseisus oli pinget isegi enam kui kullalahingus: täissaalile esitatud seitsmevaatuseline etendus muutis publiku hääle kahedaks ja võttis õrnahingelistel silmagi niiskeks.

Kahe võiduni peetava pronksiseeria kolmandat mängu võrdsest lähtepunktilt alustanud Viljandi HC ja HC Viimsi/Tööriistamarket võtsid sellest kõik, mis meistrivõistluste juhend võtta annab.

Viljandi spordihoones peetud kohtumise normaalaeg lõppes 23:23 viigiga. Sellele järgnes kaks kümneminutilist lisaaega, mis mõlemad lõppesid samuti viigiga. Esimene andis tulemuseks 27:27 ja teine 31:31. Pärast teist lisaaega asuti viskama seitsme meetri karistusviskeid. Nende realiseerimisel osutusid 4:3 edukamaks HC Viimsi/Tööriistamarketi mängijad.

«Kahju muidugi. Aga kas ma olen pettunud... Mitte väga,» lausus Viljandi HC treener Marko Koks. «Panime mängu kõik, mis meil parasjagu oli.»

Treeneri sõnul pole viimase mängu analüüsimisega süvitsi mindud ja ega see enam midagi muudaks. Pärast seda asetleidnud meeskonna ühisel arutelul tunni tema ütlemist mööda kahet-sust pigem Viimsis kaotatud teise kohtumise kui viimati kodusaalis saadud napi lüüasaamise pärast.

«Arutleda saab ju paljude nüansside üle. Mina leian, et tegime korraliku hooaja. Olime põhiturniiril stabiilsed ning tegime ka play-off-ringides väga korralikud seeriad,» kõneles teist hooaega meeskonda juhendav Koks. «Kui homme algaks esimene play-off-ring, ei teeks ma suurt midagi teisiti.»

Treener nentis, et poolfinaalis oli ka võimalus energiat säästa ning nagu konkurent, medalimängude tarvis reipust ja särtsu säilitada. Kehra vastu täispangale minemist Vil-

jandi meeskond aga ei kahetse.

«Tõsi, hooaja eel sihiks seatud tulemus jäi meistrivõistlustel tegemata, aga ma ei ütleks, et me tänavu oma peamist eesmärki ei täitnud. Arengus on meeskond suure sammu edasi astunud,» rääkis Marko Koks ning tunnistas, et tal on mõtteid, kuidas seda praktikas ära kasutada annaks.

«Suurem ja põhjalikum plaanide tegemine seisab veel ees — laseme ikka emotsioonidel veidi lahtuda. Aga mõtteid, mida arutada, meil jagub,» kõneles Koks.

Treener ei salanud, et Viljandi mängijatele on silma peale visanud rahakad klubid nii koduses kui piiritaguses liigas. «Ainult rõõm, kui keegi meie seast amatööri seisusest välja murrab ja mõnes tugevas meeskonnas tuule tiibadesse saab. Aga me ei pea ju seda kõrvalt vaatama. Vähe-malt üritame leida lahendusi.

Lisaks Eesti meistrivõistlustele võiks meie väljund olla ka Balti liiga,» paljastas ta klubi ambitsioonikaid mõtteid.

Marko Koks

Viljandi meeskonna väravavahi Rasmus Otsa suurepärasest hooajast annab kinnitust tema valimine liiga sümbolseks tähtede koosseisu.

Tähtede koosseisu jõudis kaks viljandlast

Eesti käsipalli meistriliiga hooaja sümbolseks tähtede meeskonda valiti koguni kaks neljanda koha teeninud Viljandi HC liiget.

Meistriliiga parima väravavahi tunnustuse võttis teisipäeval vastu Rasmus Ots. Sümbolseks koosseisus sisemise vasakmängija positsioonile paigutati tänavuste tiitlivõistluste suurim väravaviskaja Kristo Voika.

Eesti meistris tulnud Põlva Servitist nimetati sellesse koosseisu samuti kaks meest: joonemängija Jevgeni Kravtšenko ja vasakäär Raido Peedomaa.

Üks mängumees valiti välja nii teise kohaga lõpetanud Kehra/Daisy kui kolmandaks tulnud Viimsi/Tööriistamarketi rivistusest. Mängujuhi positsioonile paigutati Uku-Tanel Laast Kehra ning paremale äärel Jürgen Rooba Viimsist. («Sakala»)

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: http://sakala.ajaleht.ee/
e-post sakala@ajaleht.ee
Reklaami telefon 433 0063,
faks 433 0080
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklaam@sakalakirjastus.ee,
kuulutused@sakalakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär
Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja
Marko Suurmägi 433 0042
Vanemtoimetaja
Rannar Raba 433 0051
Toimetajad
Maarja Möldre 433 0082
Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja
Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid
Aivar Aotäht (uudised) 433 0085
Margus Haav (kultuur) 433 0046
Sigrid Koorep (uudised) 433 0049
Madis Luik (sport) 433 0043
Sten Mahov (tarbija) 433 0052
Kaie Mõlter (uudised) 433 0041
Siim Piirak (uudised) 433 0084
Üllar Priks (uudised) 433 0044
Tiina Sarv (kultuur) 433 0047
Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig,
Marko Saarm 433 0057
Korrektorid Kadri Soon,
Ülle Mäilmann 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Kujundus Piret Holtsmann,
Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist
Merlin Muts 433 0063
Müügispetsialistid
Airi Janke 433 0060
Monika Schults 433 0064
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste
vastuvõtu klienditeenindaja
Andra Tetsmann 433 0082
Kujundaja Imbi Padrik 433 0081
Kujundaja-kujundaja
Liina Valt 433 0081
Korrektor Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht
Pilvi Sume 447 7099
Raamatupidajad
Kaie Liiv 433 0065,
Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti
kella 9–17, lõuna kella 13–13.30.
Järgmise päeva ajalehte kella 12-ni.
«Sakala» ilmub viis korda nädalas.
Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed.
Juriidiline aadress Gildi t 1, 51007
Tartu. Postiaadress Rüütli t 14,
80010 Pärnu.
Toimetuse käsikirju ei tagasta ja võ-
tab endale õiguse neid lühendada.
Välisautorite honorarid kantakse
üle pangakontole üks kord kuus
järgmise kuu 6. kuupäeval.
Kõik ajalehes «Sakala» avaldatud
artiklid ja fotod on autoriõigusega
kaitstud teosed, mille reprodutsee-
rimine, levitamine ning edastamine
mis tahes kujul on ilma AS-i
Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõus-
olekuta keelatud.

Trükitud Kroonpressi trükiokas.
Tiraaž 8777

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta
voite pöörduda pressiohkukogusse,
pn@eall.ee või telefon 646 3363.

Teisipäeval ei sündi-
nud Viljandis ühte-
gi last.

30 AASTA EEST

«Tee Kommunismile»,
17. V 1983

Kevad kaks nädalat ajast
ees. Taimekasvuts soodsa-
te temperatuuride summa
näitab, et loodus on oma
arengus peaaegu kaks nä-
dalat iga-aastasest ees. See-
ga on põllumehel külvi lõ-
petamise ja kartulipaneku
kõrval käsil ka need tööd,
mis tavaliselt tegemisel ja-
anikuu esimestel päevadel.
Eelmise nädala laupäeval
käivitati Võhma kolhoosis
proovitööks rohujahuagre-
gaadid. Eilset päevatoodan-
gut andis mõõta tonnidega.

Sakala

- paberil
- arvutis
- tahvelarvutis
- nutitelefonis

6.95 kuus
(juriidilisele isikule 7.95)

433 0040, 617 7717
www.sakala.ajaleht.ee

KINNISVARA

Maamajandusettevõtte ostab tootmise laiendamiseks põllu- ja metsamaad, sobivad ka hoonestatud ja kaasomandis või hüpoteegiga kinnistud. Teeme teile parima pakkumise. Tel 524 8513.

Männimäel rendile anda autoremondi- või metallitöökoda koos seadmetega. Sobib ka muuks otstarbeks. Info tel 503 7096.

Männimäel rendile anda ruumid, 686 m², kõrgusega 7 m. Info tel 503 7096.

Müüa 1-toal korter Pärnu südalinnas (eraldi sissekäik, individuaalküte). Tel 5919 9010.

Müüa 1-toaline korter. Tel 509 0407.

TEENUSED

Abi vee- ja küttesüsteemide ehitamisel ning renoveerimisel. Uuri asja www.soojameister.ee või tel 503 5910.

OÜ Enberg T. E.
Paistu 3-a, Viljandi, tel 434 9090
Avatud E-R 8-17

Veermiku kontroll TASUTA
Ostes õli ja õlifiltri meilt, saate **OLIVAHETUSE TASUTA**

Autovaruosad otse maaletootjatelt
LUKKSEPATÖÖD **CHAMPION**

AUTOREMONT
Vajaduse korral tuleme ise autole järele. Kui tööd on tehtud, toimetame sõiduki teile sobivasse kohta. **LIIGULI TÄHTSULT**

Carstopis kliimahooldus 45 €.

Fassaaditööd. Tel 5689 2651.

Kaardid ennustavad, h 1,09 €/min. Tel 900 1727.

Lammutus ja katusetööd. Tel 5889 6817.

Metallitööd. Tel 5694 0590.

Ohtlike puude raie ja puude hooldustööd. Tel 5686 6157.

Soe kevadtul võttis sul käest, viis teele, kust tagasi ei tulda.

Teatame kurbusega, et lahkus meie kallis ema, vanaema, vana-vanaema ja ämm

ASTRID TAMMEARU

8. IV 1930 — 13. V 2013

Leinavad lapsed peredega.

Südamlik kaastunne Eevile kalli venna

ILMAR AIGRO

kaotuse puhul.

Erine, Leontine ja Artur

Kaeve- ja planeerimistööd 9 t ekskavaatoriga; võsaraie giljotiiniga; peenvõsa freesimine, liinialuste hooldus; puidu ja võsa kokkuvedu; raie-tööd: valgustusraie, harvendusraie, lageraie, ohtlikud puud jm; metsa istutamine ja kultuuride hooldus; haljasalade ja murupindade niitmine. Eelistatud piirkonnad on Läänemaa, Pärnumaa, Järvamaa ja Rapla-maa. Kontakt: tel 518 1766, toohobu@hotmail.ee.

Katuste ehitus, üldehitustööd, saadaval kõik katuse- ja fassaaditarvikud ning vihma-veesüsteemid. Plekksepa teenused. Tel 5341 3362.

Plaatimistööd ja pesuruumide remont. Tel 5830 3488.

Puit- ja krohvmaade värvimistööd. Tel 5190 7192.

LOOMAD

Võtan üle PRIA karjatamiskohustuse. Tel 5668 9953.

Äntu mõis müüb päevaseid munakana- ja broileritibusid ning jõusööta laupäeval, 18. mail kell 16 Viljandi turul ja kell 17.30 Võhma teeristil. Info tel 5660 0718.

METSAMATERJAL

Metsä Forest Eesti AS ostab kasvavat metsa, metsamaad, palke, paberipuid, küttepuitu ja võsaraiejäätmek. Tel 511 8671, 509 0200.

Puidumaakler OÜ ostab kasepalke. Tel 508 4878.

TÖÖ

Abja Farmid OÜ võtab tööle töötaja poegimisosakonda. Tel 510 8011.

Otsime kogemustega autoremondilukkseppa. Tel 501 4062.

Lahkus meie kallis abikaasa, ema ja vanaema

ELSA HAAMER

11. VII 1939 — 15. V 2013

Leinavad omaksed.

Ärasaatmine laupäeval, 18. mail kell 14 Riia mnt kabelist samale kalmistule.

Südamlik kaastunne Reedale, Piretile ja Sirjele abikaasa ning isa

HELMOT SIMRALI

kaotuse puhul.

Perekond Kichno

Juhani puukool vajab Pikassillas asuvasse aiandisse alalisele tööle aianditöölisi. Soovitatav traktoriga töötamise kogemus. Tel 5305 4536, Rein.

Pakun tööd vasikatalitajale. Tel 5398 7735.

VAJAME SOOME ERAFARMITÖÖLE KAHTE **ABITÖÖLIST** (eelistatud abielupaar).

EELDAME:

- * PÖLLUMAJANDUSLIKE TÖÖDE TUNDMIST
- * SOOME KEELE OSKUST SUHTLUSTASANDIL
- * MEESTÖÖLISELT TRAKTORIJUHILUBA
- * VANUST ALLA 60 ELUAASTA

PAKUME:

- * HEAD JA LEPINGULIST TÖÖD SUURES FARMIS VASTAVALT SOOME TÖÖSEADUSANDLUSELE
- * ELAMISPINDA KOHAPEAL

WELKONTRADE OÜ
Tel +372 5381 7108
+372 5612 8914
+3584 6810 4048
www.welkon.eu

CV saata welkonfinland@gmail.com

Peagi avatav Kösti kauplus otsib oma meeskonda müüjaid. Saada CV e-posti aadressil lkask@hotmail.ee. Info tel 522 4861.

Soome ettevõtte vajab üldehitajaid ja maalreid. Vajalikud on roheline kaart ja oma liiklusvahend. CV saata e-posti aadressil peeter@recit-team.fi.

Vajatakse halumasina operaatorit. Tel 5561 9623.

Vajatakse karjakut. Tel 525 8343.

MÜÜK

Kuivad pakitud kütteklotid. Vedu tasuta. Tel 5383 9215.

Halupuud ja kaseklotsid võrgus. Tel 5637 3783.

Kuivad ja märjad 30 ja 50 cm küttepuud. Kiire teenindus, täpne kogus. Tel 5782 7770.

Kütteklotid Karksi-Nuia piirkonnas. Tel 5300 2010.

Südamlik kaastunne Reedale kalli abikaasa

HELMOT SIMRALI

kaotuse puhul.

Raja, Kaie ja Andrus

Südamlik kaastunne Reedale, Piretile ja Sirjele armsa abikaasa ja isa

HELMOT SIMRALI

kaotuse puhul.

Kai ja Tiia

HEIMTALI KÄSITÖÖLAAT algab 18. mail kell 10.

Info tel 439 8126, 512 6422 või heimtalimuuseum@gmail.com

Küttepuud, 75 cm. Tel 553 6074.

Küttepuud. Tel 5373 3320.

Lepp võrgus. Tel 511 1177.

Lõhutud küttepuud. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalaudu. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Müüa põranda-, voodri- ja ehituslaudu. Eri laiused. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Pakitud kütteklotid ja kamina-puud. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Pakitud turba- ja puitbrikett alusel. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Toored 30–75 cm küttepuud. Tel 5391 4443.

Voodrilaud.ee, parim hind. Tel 513 2021.

OST

Ostan vana lampidega raadio. Tel 5845 5341.

Ostan vanu vundamendiplokke. Tel 514 6903.

PÖLLUNDUS

Müüa mahetunnustatud porgandit, punapeeti ja kartulit. Öhtuti tel 5869 3372.

Mälestame endist kauaaegset tublit juhatuse liiget

TOIVO SAREALI

ja avaldame kaastunnet omastele. MTÜ Võhma Ekraan juhatuse

Avaldame kaastunnet Elbele kalli

JAAK TAMMERANNA

surma puhul.

Töökaaslased Sürgaverest

OLLY KATUSED ja LISATARVIKUD

KINDEL KATUS OTSE TOOTJALT!

5347 4353 • viljandi@olly.ee
Leola 58, Viljandi
www.olly.ee

TOLMETS TOLMETEX OÜ

MUSTA JA VÄRVILISE METALLI KOKKUOST

ALATI PAREMAD HINNAD

KARKSI-NUIA, VILJANDI MNT 3C
☎ 16961 WWW.TOLMETS.EE

Önn pole miski, mida sa kogud, vaid miski, mida sa mäletad.

Austatud TIIA MÄNNIK!

Önnitleme 70. sünnipäeval ning soovime tervist ja päikest päevadesse!

Kolleegid Paalalinna koolist ja pensionärid-õpetajad

AO KONSUM MAKSIMARKET

NÄDALALÕPU PAKKUMISED

NELJAPÄEVAST PÜHAPÄEVANI

TOMAT, kg
Kanaari, I klass

1.39

SAAREMAA KODUNE HAKKLIHA
350 g jahutatud

2.39
1.79
5.11/kg -25%

TERE MELOODIA RUKKILEIVA-SARAPUUPÄHKLITEGA JOGURT
400 g

0.80
0.59
1.48/kg -26%

TARTU MILL FUSILLI PASTA
500 g 100% durumnisujahust

0.79
0.51
1.02/kg -35%

HELE ÕLU SAKU KODUÕLU 4,8%
0,5 l

Tähelepanu! Tegemist on alkoholiga. Alkohol võib kahjustada Teie tervist.

0.59
1.18/l + pant 0.08

PAKKUMISED KEHTIVAD SÄÄSTUKAARDIGA 16. - 19. MAINI.

Toodete tavahinnad on Laagri Maksimarketi põhjal 10.05.2013 seisuga. Piltidel on illustreeriv tähendus.

Kogupere seiklusmäng
Missioon: Wagenküll
 25. mai | kell 12.00
 Taagepera külas

TASUTA ÜRITUS!

10 kontrollpunkti ja boonustegevused
 nuputamist ja sportlikke tegevusi
 kuni 4-liikmelised võistkonnad
 auhindade loosimine kõikide osalejate vahel!

Eelregistreerimine kuni 20. maini!
 Osalejate arv on piiratud!

Taagepera puhkepiirkond
 Vaata täpsemalt www.meieliigume.ee

LEADER EESTI
 MEIE LIIGUME
 OÜ Tünder
 TAAGEPERA
 loodusturism.ee
 RMK

JÄMEJALA TEERISTI
TAARAKESKUS
 E-R kl 8-18, L-P kl 9-18
Panditaara vastuvõtt kiire ja mugav!
Müügil õlleklaasid!
 Alkohoolse joogi jaemüük kella 10-18.
 Tel 502 3682, peeterheuer@kullis.ee

KOIDU TAARAPUNKT
 Koidu t3
 Avatud E-R 9-17
 L 9-13

METSATRAC

- Raskeveokite ja metsamasinate remont, hooldus, varuosad
- Rehvide vahetus, remont
- Hüdrotarvikute müük
- Hüdrovoolikute valmistamine
- Hüdrosilindrite remont, valmistamine
- Hüdropumpade remont, müük

info@metsatrac.eu
 tel 435 4091, 5556 6995

TEHNOÜLEVAATUSED

KÕIKIDELE SÕIDUKITELE, TRAKTORITELE JA LIIKURMASINATELE.

Et ennetada probleeme tehnöülevaatusel, pakume autoomanikele, kelle sõiduki numbrimärk lõpeb numbriga 3, 4, 5 või 6, teha ülevaatus juba täna.

Ära kuluta aega, broneeri ülevaatus 5695 1109.

AS RAE

Leola t 62, tel 433 0982 • E-R kl 8-17.30, L kl 9-14
 Raua t 18, tel 434 9609 • E-R kl 8.30-17.30, L kl 9-14

ARUTECH
 parimad aknad
 Asutatud 1999.a.

Mai on parima hinna kuu!

Aknad kuni -57%

Contignus Järelemaks

Arutech Parimad Aknad rakendab nüüd akende tootmisel süsteemi Gealan S 9000. Sellel kaasaja kõige soojemal süsteemil (profili U-väärtus on 0,92 W/m²K) on mitmeid eeliseid ja hea hind.

Rahvusvaheline kvaliteedijuhitamis sertifikaat ISO 9001:2008 ja keskkonnasertifikaat ISO 14001:2004

Üle Eesti 1516 www.arutech.ee
VILJANDI Tallinna tn 19/21, tel 433 3699

Kuulutusi ja leinateateid saab tellida

24h

internetis www.sakala.ajaleht.ee

DELUX DREAMS
TEHASE VÄLJAMÜÜK

NÜÜD VÕIMALIK TELLIDA:

- VOODI-KOMPLEKTE
- MADRATSEID
- KATTE-MADRATSEID
- VOODIPEATSEID

PARGI t 3
UUED LAHTIOLEKUAJAD:
 R kella 11-17 ja L kella 9-14

MÜÜKI TULEMAS UUED VOODIKOMPLEKTID

Rick	180*200 cm
Voodi	2x 90*200 cm
Madrats	180*200 cm
Kattemadrats	80*200 cm
Voodipeats	190*120 cm
Hind enne 1290 €	
hind nüüd 774 €	

Ocean Race 180*200 cm
 2x 90*200 cm
 180*200 cm
 80*200 cm
 210*120 cm
 Hind enne 1290 €
 hind nüüd **774 €**

2. sordi VOODIPEATSEID
 150*200 cm tekikott
 50*60 cm padjapiiur
 Hind enne 25 €
 hind nüüd **6.90€**

ROHKEM INFOT LEIAD:
www.facebook.com/DeluxViljandi

METSÄEKSPERT

Metsamajandamiskavad

Metsa inventeerimine • Metsa hindamine
 Ekspertiisid

Metsaekspert OÜ
 Tel/faks 742 2355
 Tel 514 8885

Kreutzwaldi 64-201, Tartu 51014
info@metsaekspert.ee
www.metsaekspert.ee

Metsapartner OÜ

- Metsamajanduskavade koostamine
- Metsamaterjali ost
- Raie ost
- Metsakinnistute ost
- Metsa istutamine
- Abi metsanduslike toetuste taotlemisel

Tel 5343 0433, kristjan@metsapartner.eu
www.metsapartner.eu

Volkswagen Golf,
et oleks, mida meeles pidada
 Eripakkumine kehtib kuni 22.06.2013.

Uus Golf
€1500
soodsamalt

Møller Auto Viljandi
 Tallinna mnt. 45, Viljandi 71008 tel 435 5340

WORLD CAR AWARDS 2013
 CAR OF THE YEAR 2013

BEST ROOF

KEVADISELT SOODSAD HINNAD!

- TERASKATUSED
- VIHMAVEESÜSTEEMID
- KANDVAD PROFIILID
- LISATARVIKUD
- TURVATOOTED
- PLEKKSEPATÖÖD

Piiri 7, Viljandi
 Tel 507 4622, viljandi@bestroof.ee
www.bestroof.ee

TRANSPORT ÜLE EESTI • JÄRELMAKSU VÕIMALUS